

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22 ג'
 ת"ע 20948-05-22 ג'
 ת"ע 20954-05-22 ג'
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

לפני כבוד השופטת שירלי שי

תובעים/נתבעים

1.ר' ג'

2.ב' ג'

ע"י ב"כ עוה"ד עקיבא גולן ו/או עו"ד יהודה יוד

נגד

נתבע/תובע:

י' ג' (אדם שמונה לו אפוטרופוס) באמצעות מיופת כוחו ב' ג'
 ע"י ב"כ עוה"ד עופר גרינפלד ו/או עו"ד הילה צאירי

פסק דין

- 1
- 2 1. פסק דין יעסוק ב- 5 הליכים הקשורים כולם לעזבונה של הגב' ר' ג' ז"ל (להלן: "המנוחה")
- 3 שהלכה לבית עולמה ביום 10.9.2021 כלדלהלן:
- 4 א. ת"ע 20945-05-22 – בקשה למתן צו לקיום צוואת המנוחה מיום 25.2.2019 (להלן "הצוואה
- 5 השנייה"), אשר הוגשה על ידי שני בניה של המנוחה (להלן: יקראו יחדיו "הבנים" ובהתאמה
- 6 ר' ו/או ב').
- 7 ב. ת"ע 20952-05-22 – התנגדות לבקשת הבנים לקיום הצוואה השנייה, שהוגשה על ידי מי
- 8 שהיה בעלה - מר י' ג' (להלן: יקרא "הבעל"), באמצעות בתו, הגב' ב' א' ג' (להלן: "הבת"),
- 9 שהינה גם בתה של המנוחה, באמצעות ייפוי כח מתמשך מיום 14.06.2020 אשר נכנס לתוקפו
- 10 ביום 04.04.2021. נוכח העובדה שגם הבת העידה, בכל מקום שאינו קשור לעדותה הישירה,
- 11 שם יכתב במפורש "הבת", יכתב "הבעל".
- 12 ג. ת"ע 20948-05-22 – בקשה לצו קיום צוואת המנוחה מיום 2.5.2013 (להלן "הצוואה
- 13 הראשונה" או "הצוואה ההדדית"), אשר הוגשה על ידי הבעל.
- 14 ד. ת"ע 20954-05-22 – התנגדות לבקשת הבעל לקיום הצוואה הראשונה, שהוגשה ע"י הבנים.
- 15 ה. תלה"מ 43870-12-19 - תביעה לפסק דין הצהרתי, אשר הוגשה על ידי הבעל, לביטול יפוי
- 16 כח מתמשך, שנחתם ע"י המנוחה ביום 31.1.2019. במסגרת הליך זה עתר הבעל להורות כי
- 17 הודעת המנוחה מיום 15.4.2019 בגין ביטול הצוואה ההדדית והתצהיר מיום 2.5.2019
- 18 בטלים.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 מאחר ובין הצדדים עומדים ותלויים הליכים נוספים, יפורטו להלן הליכים נוספים, כולל אלה
- 2 שנסגרו, בענין אותם הצדדים ופסק דין זה, כדלהלן:
- 3 א. תלה"מ 34453-06-19 – תביעה רכושית לשמירת זכויות/מתן חשבונות/איזון משאבים
- 4 ופירוק שיתוף, אשר הוגשה על ידי המנוחה (עוד בחייה) כנגד הבעל. עם לכתה לבית עולמה
- 5 של המנוחה ההליך נעצר.
- 6 ב. ת"ע 49843-11-21 – בקשה למינוי מנהל עיזבון זמני (חיצוני), אשר הוגשה על ידי הבעל.
- 7 במסגרת ההליך בית המשפט נעתר לבקשה ומינה את עוה"ד מאיה חונגר כמנהלת עיזבון
- 8 זמנית. לאור מינוי מנהלת העיזבון, ההליך נסגר.
- 9 ג. ת"ע 20951-05-22 – בקשה למינוי מנהל עיזבון, אשר הוגשה על ידי הבן של המנוחה – ר',
- 10 למינויו כמנהל עיזבון המנוחה. ביום 22.06.23 במסגרת הליך זה ניתנה החלטה, לבקשת
- 11 מנהלת העיזבון הזמנית שמונתה בתיק 49843-11-21 (שנסגר) למתן הוראות הנוגעות לניהול
- 12 עזבון המנוחה, תוך הארכת תקופת המינוי לתקופה של 12 חודשים נוספים.
- 13
- 14 **הרקע העובדתי וההליכים המשפטיים - לוח זמנים בתמצית**
- 15
- 16 3. ביום 2.05.2013 חתמה המנוחה על הצוואה הראשונה, ובאותו היום חתם גם הבעל על צוואה.
- 17 כבר כאן יאמר כי כותרת הצוואה "צוואה", אולם בסעיף 11 לצוואה נרשם "צוואה זו הינה צוואה
- 18 הדדית".
- 19 4. במסגרת הצוואה הראשונה, ציוותה המנוחה את כל רכושה לבעלה – סעיף 2 לצוואה.
- 20 5. בסעיפים 3-4 קבעה המנוחה מה יעשה עם עיזבונה, במידה וחלילה הבעל לא יהיה בחיים, בעת
- 21 לכתה לבית עולמה. מאחר והמנוחה נפטרה בעת הבעל בחיים, אין משמעות לסעיפים אלה.
- 22 6. ביום 22.1.2019 נבדקה המנוחה אצל ד"ר אייזנברג, מומחה ברפואה גריאטרית, אשר קובע כי
- 23 המנוחה כשירה להחליט ולמנות מיופה כח ליפוי כח מתמשך, הן על הגוף והן על הממון.
- 24 7. ביום 31.1.2019 חתמה המנוחה על ייפוי כח מתמשך.
- 25 8. ביום 25.2.2019 חתמה המנוחה על צוואה שניה, לפיה היורשים הינם הבנים, כאשר לבת לא
- 26 הורשה המנוחה דבר, וכך גם לא לבעל.
- 27 9. ביום 15.4.2019 חתמה המנוחה על מכתב הודעה לביטול הצוואה הראשונה.
- 28 10. ביום 2.5.2019 חתמה המנוחה על תצהיר התומך במכתב הביטול, בפני עו"ד ליפסקר.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 **ביום 30.5.2019** מאשר הבעל בחתימתו שקיבל, באמצעות שליח (אשר צירף תצהיר מסירה) את
- 2 הודעת הביטול של הצוואה הראשונה ואת התצהיר התומך במכתב הביטול.
- 3 **ביום 16.03.2020** הופעל ייפוי הכח המתמשך.
- 4 **ביום 31.1.2019** נפתחו ההליכים המשפטיים בין המנוחה לבעל, בהליך י"ס שמספרו 81154-01-
- 5 19, אשר נפתח על ידי הבעל.
- 6 **ביום 31.3.2019** מונתה למנוחה אפו"ט לדין, אשר הגישה עמדתה והמליצה למנות מומחה
- 7 פסיכוגריאטר, נוכח המסמכים הרפואיים הסותרים שהוצגו בפניה.
- 8 **ביום 13.05.2019** הורה בית המשפט (המותב הקודם שדן בהליך, חברתי כב' השופטת ד"ר הילה
- 9 מלר) על קיצור תקופת עיכוב ההליכים.
- 10 **ביום 28.5.2019** הגישה הבת בקשה למינויה כאפוטרופוס על גופה ורכושה על המנוחה, בהליך
- 11 א"פ 66248-05-19. הבקשה נדחתה לאור חתימת המנוחה על ייפוי כח מתמשך, וזאת עפ"י
- 12 החלטת חברי, כב' השופט בנימין יזרעאלי, מיום 30.06.2019.
- 13 **ביום 17.06.2019** הגישה המנוחה תביעה רכושית לאיזון משאבים ופירוק שיתוף, בתלה"מ
- 14 34453-06-19. בנוסף הגישה תביעה למזונות אישה, במסגרת הליך שמספרו 12187-08-19, אשר
- 15 נדון והוכרע על ידי המותב שדן בהליך זה, חברי כבוד השופט אורן אליעז, וההליך נסגר.
- 16 **ביום 17.12.2019** הגיש הבעל תביעה כנגד המנוחה למתן פסק דין הצהרתי, בתלה"מ 43870-12-
- 17 19, במסגרתה עתר לביטול יפוי הכח המתמשך עליו חתמה המנוחה ביום 31.01.2019, וכן לביטול
- 18 תצהיר ביטול צוואה הדדית מיום 2.05.2013, אשר נחתם ביום 2.5.2019.
- 19 למען הסדר הטוב יצוין כי ההליכים **בתלה"מ 34453-06-19** (תביעה רכושית), **בתלה"מ 12187-**
- 20 **08-19**, (תביעת מזונות אישה) **ובתלה"מ 43870-12-19** (ביטול ייפוי כח מתמשך) נדונו בפני כב'
- 21 השופט אורן אליעז והם לא אוחדו יחד עם ההליך למינוי אפוטרופוס למנוחה, אשר הוגש
- 22 במסגרת הליך א"פ 66248-05-19, על פי החלטה מיום 20.8.2020 של כבוד השופטת, ס.נשיאה
- 23 דאז, רבקה מקייס.
- 24 **ביום 24.11.2019** התקיים דיון במעמד הצדדים, בפני חברי כבוד השופט אליעז, בהליכי הרכוש
- 25 והמזונות שפתחה המנוחה. בדיון זה נכחה המנוחה, וחברי כבוד השופט א. אליעז, מציין
- 26 בהחלטתו כי **"בנוסף, אציין כי במהלך הדיון הפניתי לתובעת מספר שאלות, אשר השיבה להן**
- 27 **בהתרגשות אומנם אך בצלילות ותוך הבנה של ההליכים בהם נקטה"**. לא בכדי ציטוט זה מובא
- 28 כבר בראשית פסק דין זה.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 **ביום 2.02.2020** במסגרת דיון שהתקיים במעמד הצדדים, בעוד המנוחה היתה בחיים, במסגרת
 2 שלושת ההליכים אשר נדונו בפני כב' השופט א. אליעז, ניתנו הוראות להמשך ההליך לרבות
 3 למינוי מומחה פסיכוגריאטר, אשר נדרש להביע עמדתו לגבי כשירותה של המנוחה בשלושה
 4 מועדים, בעת חתימתה על ייפוי כח מתמשך, בעת הודעתה על ביטול הצוואה ההדדית, ובעת
 5 הנוכחית, בה מתקיימים ההליכים המשפטיים, כדלהלן:
- לאחר ששמעתי את טענות הצדדים ועיינתי בכתבי טענותיהם ולאחר ששמעתי אף את הגברת [REDACTED]
 [REDACTED] בדיון היום, סבורני כי יש לקדם את ההליך באופנים הבאים:
1. קבלת עמדתו של ב"כ היועמ"ש במשרד האפה"כ לבקשה.
 2. קבלת חוות דעת מומחה בתחום הפסיכוגריאטריה אשר יתייחס למצבה של הגב' [REDACTED] היום
 ובמועד בו נערך ייפוי הכוח המתמשך, כאשר בחוות דעת יתבקש לחוות דעתו באשר למצבה
 הקוגניטיבי וכשירותה של הגב' [REDACTED] בעת עריכת ייפוי הכוח ביום 31/1/19.
- בנוסף יתבקש המומחה לחוות דעתו באשר למצבה הקוגניטיבי וכשירותה של הגב' [REDACTED] ביום 2/5/19
 המועד לגביו נטען כי הודיעה על ביטול הצוואה ההדדית שערכה יחד עם המבקש בשנת 2013.
- כתב מינוי המומחה אשר ימונה בתיק יינתן בהחלטה נפרדת.
- 6
 7 22. בית המשפט מינה את פרופ' שמואל פניג כמומחה מטעם בית המשפט (להלן "המומחה").
- 8 23. **המומחה נפגש עם המנוחה בשני מועדים – 24.7.2020 ו- 27.5.2020.**
- 9 24. בהתאם לבקשתו של הבעל, בית המשפט נעתר לצירוף חוות דעת רפואית אשר על פיו הופעל יפוי
 10 כח המתמשך, בתחילת חודש מרץ 2020 (החלטה מיום 26.04.2020 בתיק 43870-12-19).
- 11 25. **ביום 9.6.2020** הגיש המומחה את חוות דעתו, אשר מסקנתו הסופית תובא להלן: "**הנבדקת**
 12 **סובלת משיטיון על רקע ניווני וכנראה גם וסקולרי בשנים האחרונות עם התחלה כנראה**
 13 **בתחילת 2018. להערכתי סביר יותר שבתקופת ינואר 2019 ומאי 2019 לא הייתה הנבדקת**
 14 **כשירה לערוך מסמכים משפטיים. במצבה הנוכחי איננה כשירה לנהל ענייניה השוטפים**
 15 **וזקוקה לאפוטרופוס לגופה ולרכושה".** יחד עם זאת יצוין כי המומחה בדק את המנוחה במועדים
 16 24.07.2020 ו- 27.05.2020, אולם לא ראה אותה במועד בו חתמה על ייפוי כח מתמשך, במועד בו
 17 חתמה הצוואה ובמועד בו חתמה על ההודעה לביטול הצוואה הראשונה.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 **ביום 6.08.2020** התקיים דיון נוסף בפני חברי, כב' השופט א. אליעז, **וביום 2.12.2020** דיון נוסף,
 2 במסגרתו נקבע כי ההליכים בשלים להוכחות, ונקבעו מועדים להגשת תצהירי עדות ראשית וכן
 3 מועדים לדיוני הוכחות.
 4 **ביום 14.03.2021** הוגשה תגובת ב"כ היועמ"ר (במסגרת הליך 43870-12-19 תביעה לביטול יפוי
 5 כח מתמשך) לפיה אין בכוונתו להתערב בהליך, תוך שצוין כי לאור חוות דעתו של המומחה
 6 שמונה ע"י בית המשפט, יש לערוך בירור בעניין תוקפו של יפוי הכח המתמשך. בו ביום,
 7 14.03.2021, ניתנה החלטה בית המשפט כי ב"כ היועמ"ר פטורה מהתייצבות.
 8 **ביום 25.04.2021** ניתנה החלטת כב' השופט א. אליעז בבקשתו של הבעל לביטול דיוני הוכחות, נוכח
 9 מצבו הרפואי, אשר תובא להלך:

החלטה י"ג אייר תשפ"א, 25/04/2021
 בקשה 49 בתיק 43870-12-19
 שו' אורן אליעז

הדיון יידחה כמבוקש.
 הצדדים יגישו רשימת מועדים מוסכמת לתקופה שלאחר פגרת
 בתי המשפט.

מעבר להוראה אופרטיבית זו, נוכח מצבם הרפואי הן של
 המבקש והן של המשיבה, מוצע לצדדים, באמצעות באי כוחם,
 לשקול בשלב זה סגירת כל ההליכים הפתוחים, על מנת להביא
 רוגע לנפשם של הוריהם; וזאת מבלי שבסגירת ההליכים יהיה
 בכדי לקבוע מסמרות כלשהן בגין טענות מי מהצדדים; ולעת
 מצוא, טענות הצדדים יבוררו לפי העניין באופן שכל טענותיהם
 יהיו שמורות להם.

על אף שהצדדים הפורמאליים לתיק זה הנם ה"ה [REDACTED]
 אך נוכח המחלוקת הקוטביות בין ילדיהם, מוצע לילדים,
 כי בית המשפט יפנה את שניהם ליחידת הסיוע
 שליד בית המשפט, על מנת לנסות ולהביאם לעמק השווה, ועל
 מנת להעניק לשני הוריהם מזור במשותף, שכן אין ספק
 שהמחלוקת בין שני הילדים [REDACTED] אינם מביאים
 שלווה לנפש הוריהם, בלשון המעטה
 הנווואי (שוומונה בצו בית משפט) והאפוטרופא
 ככל שתוגש הודעה מתאימה, יופנו הצדדים כאמור.

- 10
 11 חרף הצעת בית המשפט לסגור את ההליכים נוכח מצבם הרפואי של המנוחה והבעל, ילדי
 12 הצדדים המשיכו לנהל את ההליך, הבת, אשר מונתה כאפוטרופא על גופו ורכושו של הבעל הגישה
 13 בקשה בעניין נכסי הבעל והמנוחה, ולאחר שבית המשפט נדרש לטענות הצדדים נקבע:

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

החלטה	כ"ח סיוון תשפ"א, 08/06/2021 בקשה 7 בתיק 34453-06-19 ש' אורן אליעד
<p>לאחר עיון בטענות הצדדים, מצאתי כי דין הבקשה להידחות. למען שלמות התמונה יצוין כי הבקשה מנוהלת, הלכה למעשה, ע"י ילדיהם של הצדדים: [REDACTED]</p> <p>המבקשת עותרת למינוי כונס נכסים בדירתם של הצדדים בעיר נתניה לצורך פינויה, משלדבריה, הדירה מושכרת עד ליום 31.7.2021. ולטענתה יש צורך בהול בפינוי הדירה, כמפורט בבקשה.</p> <p>ע"מ ייפוי כוח מתמשך</p> <p>לטענת המבקשת, חוששת היא שהדיירת המתגוררת בדירה תמאן לעזוב את הנכס, משהמשיב הבטיח לה להמשיך ולהתגורר בדירה זו.</p> <p>המשיב טוען כי יש לדחות הבקשה ומתנגד לטענות ולעמדת המבקשת.</p> <p>עוד עולה כי המשיב הציע תנאים מסוימים, בעניין דמי שימוש, למבקשת לצורך מציאת פתרון, אך אלו אינם מקובלים עליה.</p> <p>ע"מ ייפוי כוח מתמשך</p> <p>בתבונה, נתבקש פירוק שיתוף ברכושם של הצדדים, לרבות הדירה נשוא הבקשה, בשולי הדברים אציין כי דומני שהסעד המבוקש בבקשה זו, חורג ממהות הסעדים ומטרת התביעה.</p> <p>מכל מקום, אין מקום למנות כונס נכסים, בגין הפרה צפויה, אשר יכול להיות שאף לא תתרחש בפועל; ככל והצדדים מעוניינים בפינוי דייר/ת מבית הוריהם, סלולה להם הדרך לעשות כן במסגרת הכללים הקיימים בדין. ככל ומי מהצדדים סבור שאין לערוך חוזה עם דייר/ת כלשהו, לרבות הארכת תקופת השכירות, הרי שלא מצאתי חיוב בדין על הצדדים לחתום על חוזה בניגוד לרצונם.</p> <p>סוף דבר, הבקשה נדחית.</p> <p>המבקשת תשא בהוצאות המשיב, בגין הבקשה בסך 1,750 ש"ח. זאת ללא קשר לתוצאות ההליכים שלפניי.</p> <p>בהמשך ובשים לב להחלטתי מיום 25.4.2021 (בתיק 43870-12-19) הצדדים יבהירו בתוך 7 ימים, אם מעוניינים הם בהפנייה ליחידת הסיוע; ככל ואין הצדדים מעוניינים בהפנייתם כאמור, יבהיר כל אחד מהצדדים, כיצד מבקש הוא לקדם את התיקים.</p> <p>ע"מ ייפוי כוח מתמשך</p> <p>תואיל המזכירות להמציא,</p>	

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 .30. **ביום 10.09.2021** הלכה המנוחה לבית עולמה.
- 2 .31. **לאחר פטירת המנוחה, ביום 21.11.21**, הוגשה בקשתו של הבעל, במסגרת הליך ת"ע -49843-3
- 3 .32. **במקביל, ביום 12.12.2021**, הגישו הבנים בקשה להעברת הדין בכל ענייני המנוחה בפני כבוד
- 4 השופט א. אליעז, ונוכח הסכמת יתר הצדדים בהליכים, **ביום 27.12.2021** נקבע על ידי סגנית
- 5 הנשיא, כבוד השופטת חגית מטלין, כי כל ההליכים ידונו בפני כבוד השופט אליעז (החלטה
- 6 שניתנה במסגרת הליך שמספרו 34453-06-19).
- 7 .33. **ביום 13.03.22** בהליך 49843-11-21 ניתן פסק דין, ע"י המותב הקודם הדין בהליך, למינוי מנהל
- 8 עיזבון חיצוני, ניטראלי, שאינו משויך למי מהצדדים. בית המשפט מינה את עו"ד מאיה חונגר
- 9 כמנהלת עיזבון המנוחה (להלן: "**מנהלת העיזבון**"), לתקופה של שישה חודשים, וההליך נסגר.
- 10 .34. **ביום 19.05.22** ובהתאם להוראות סגנית הנשיאה, כבוד השופטת חגית מטלין, כל ההליכים
- 11 הועברו לטיפולו של מותב זה.
- 12 .35. **ביום 7.7.22** בדיון שהתקיים בפניי, הורחב מינויו של פרופ' פניג ונקבע כי עליו להגיש חוות דעת
- 13 משלימה לשאלה הספציפית האם המנוחה הייתה כשירה לערוך את הצוואה השנייה, ואם לא,
- 14 מה הייתה המניעות/המחלה/המצב הקוגניטיבי /נפשי/רגשי וכיוצא בזה של המנוחה בעת
- 15 חתימתה על הצוואה השנייה. בנוסף ניתנו הוראות לצדדים להגשת תצהירי עדות ראשית, תוך
- 16 קציבת זמן.
- 17 .36. **ביום 26.10.22** הוגשה חוות דעתו המשלימה של המומחה כאשר מסקנתו נכתבה כך: "**המנוחה**
- 18 **סבלה משיטיון על רקע ניווני וכנראה גם וסקולרי בשנים האחרונות עם התחלה כנראה בתחילת**
- 19 **2018. להערכתני יותר שב 25.02.2019 לא הייתה המנוחה כשירה לערוך צוואה מאשר הערכה**
- 20 **שהייתה כשירה**".
- 21 .37. **ביום 20.11.22**, במסגרת דיון נוסף שהתקיים בפניי, ניתנו הוראות לקביעת ההליכים שבכותרת,
- 22 לדיוני הוכחות.
- 23 .38. **דיוני הוכחות התקיימו במועדים 17.5.23, 18.5.23, 30.5.23, 31.5.23 ו- 6.6.23.**
- 24 .39. **בדיון ההוכחות האחרון, שהתקיים ביום 6.6.23**, עלתה סוגיה באם המנוחה אושפזה אשפוז כפוי
- 25 על ידי הבעל. הבעל טען שלא, הבנים טענו שכן. משכך, בתום הדיון ניתנה החלטה המורה לצדדים
- 26 לצרף בתוך 3 ימים פסיקתא חתומה לצורך קבלת מידע אודות שאלת האשפוז הכפוי, למוסדות
- 27 הבריאות.
- 28

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

40. עוד נקבע במסגרת אותו הדיון, כי ככל שהצדדים לא יגיעו להסכמות אשר מייתרות את המשך ההליכים, יוגשו סיכומיהם תוך קציבת פרק זמן של 30 ימים לכל אחד מהם.
41. לאור העדר הסכמה בין הצדדים, בנוגע לנוסח הפסיקתא כאמור בסעיף 39 לעיל, ניתנה על ידי בית המשפט, **בהחלטה מיום 15.6.23** הוראה המורה לפסיכיאטר המחוזי להגיש לבית המשפט, בתוך 7 ימים, העתק בקשה לאשפוז כפוי ככל שהוגשה, בקשר למנוחה.
42. **ביום 25.6.23** צורפה לתיק הודעת לשכת הפסיכיאטר המחוזי ממנה עולה כי "**לא התקבלה בלשכתנו בקשה להוראת אשפוז כפוי עבור המנוחה**".
43. **במסגרת דיון ההוכחות מיום 6.6.2023** עלתה שאלת הקשר שבין עו"ד ליפסקר, אשר ערך את ייפוי הכח המתמשך והצוואה למנוחה לבין אחד מבניה של המנוחה, ר'. הבעל עתר להורות לעו"ד ליפסקר לצרף לתיק בית המשפט את התכתבויות הווצאפ בינו לבין ר', ובית המשפט, **ביום 26.6.23** קבעי כי: "**עסקינן בבקשה להמצאת התכתבויות בין המשיב 1 לעו"ד ליפסקר כאשר המשיב 1 איננו לקוחו. חיסיון עו"ד לקוח, לו טוען המשיב 1 איננו חל ביניהם, שכן מרשתו של עו"ד ליפסקר היא המנוחה ואין דרישה לקבל את ההתכתבויות בין המנוחה לבין עו"ד ליפסקר. משקיימות התכתבויות בין המשיב 1 לבין עו"ד ליפסקר הנוגעות לענייני המנוחה בהליך זה, הרי שיש צורך לקבלם. מדובר בראיות אשר הכרחיות להכרעה בהליך זה שכן יש לכך השלכה ישירה על התנהלותה של המנוחה בעת עריכת הצוואה. לאור האמור הבקשה מתקבלת. על המשיב להעביר את ההתכתבויות בינו לבין עו"ד ליפסקר לתקופה שהחל ממועד ההתקשרות ועד לסיומה. ההתכתבויות יוגשו בתוך 14 ימים מיום מתן החלטה זו.**"
44. בהמשך, הועלתה טענת עו"ד ליפסקר כי קיימים יחסי עו"ד לקוח בינו לבין ר' וההתכתבויות ביניהם חוסות תחת חיסיון עו"ד לקוח ולכן אין באפשרותו להגישם. לאחר קבלת תגובות יתר הצדדים, קבע בית המשפט, **ביום 28.8.23**, כי החלטתו מיום 26.6.23, המורה על המצאת תכתובות הווצאפ, בעינה עומדת, והורה לעו"ד ליפסקר להמציא לתיק בית המשפט את התכתובות שהוחלפו בינו לבין ר'.
45. **ביום 4.9.23** הגיש עו"ד ליפסקר את התכתובות בינו לבין ר'.
46. **ביום 18.9.23** ניתנה החלטה, במסגרת בקשת הבנים לקביעת דיון הוכחות נוסף, לצורך חקירתו של עו"ד ליפסקר, אשר דחתה את הבקשה תוך מתן הנימוק כדלקמן: "**עסקינן בראיות של עד אשר העיד מטעם הנתבעים, עו"ד ליפסקר, הרי שאין מקום להיעתר לקיום דיון הוכחות בנוגע לתדפיסי ההודעות. עו"ד ליפסקר נחקר ואין כל נימוק המניח את הדעת לניהול דיון הוכחות נוסף**".

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 47. לאחר שהוגשו הסיכומים, הגיע העת ליתן פסק דין.
- 2 48. מאחר ועסקינן בשתי צוואות, מוקדמת ומאוחרת, נהיר כי אדון ראשית בצוואה המאוחרת –
- 3 הצוואה השניה.
- 4
- 5 **השאלות השנויות במחלוקת בהליכים שבכותרת**
- 6 49. האם הצוואה השנייה כשרה ותקפה, או שמא יש לפסול אותה לאור טענות ההתנגדות וכפועל
- 7 יוצא מכך לבחון את כשרותה של הצוואה הראשונה, לאור ההתנגדות שהוגשה.
- 8 50. ככל שהתשובה לרישא של השאלה הראשונה תהיה חיובית, אזי יש לבדוק האם ביטול הצוואה
- 9 הראשונה נעשתה בהתאם להוראות הדין.
- 10 51. ככל שהתשובה לרישא של השאלה הראשונה תהיה שלילית, אין צורך לבדוק האם ביטול הצוואה
- 11 הראשונה נעשתה כדין, ויש לבחון את נימוקי ההתנגדות לצוואה הראשונה.
- 12 52. **אקדים אחרית לראשית ואציין, כי לאחר בחינת מלוא העדויות הגעתי לכלל מסקנה כי המנוחה**
- 13 **היתה כשירה לחתום על הצוואה השנייה, לא הופעלה עליה השפעה בלתי הוגנת, ולא היתה**
- 14 **מעורבות בצוואה, שמגיעה לכדי פסילתה, ועל כן דין ההתנגדות להידחות.**
- 15 53. **גם דינן של הטענות לביטול ייפוי הכח המתמשך וביטול הודעת הביטול של הצוואה הראשונה,**
- 16 **להידחות, והכל כפי שיפורט להלן.**
- 17
- 18 **תמצית טענותיו של הבעל, המבקש קיום הצוואה הראשונה והמתנגד לקיום הצוואה השנייה**
- 19 54. הבעל והמנוחה היו נשואים במשך 60 שנה ומערכת יחסיהם ביניהם היתה מצויינת.
- 20 55. הבעל והמנוחה ערכו וחתמו על צוואות הדדיות, בהוראת יורש אחר יורש, כאשר חלק מהרכוש
- 21 הורישו לבת, וחלק הורישו ישירות לנכדיהם, שהם גם ילדיהם של הבנים.
- 22 56. הדרתם של הבנים בצוואות ההדדיות, היא הגורם לסכסוך, והם אלה שגררו את הוריהם ואת
- 23 אחותם (הבת) ל"מערבולת של הליכים משפטיים".
- 24 57. המנוחה בערוב ימיה סבלה מהידרדרות קוגניטיבית וממחלות נוספות כאשר בנה ר', ניצל את
- 25 מצבה ודאג להחתימה על מסמכים משפטיים רבים וביניהם על הצוואה השנייה וכל זאת בעת
- 26 שהמנוחה כבר לא הייתה בשכלה, חלשה ומוחלשת הן פיזית והן מנטאלית.
- 27 58. הבעל טוען כי יש לבטל את מסמכי יפוי הכח המתמשך ומכתב ביטול הצוואה השנייה עליהם
- 28 חתמה המנוחה, נוכח העדר כשרותה לחתום על מסמכים מסוג זה.
- 29 59. ההתנגדות נסמכת על שרשרת טיעונים משפטיים עצמאיים אשר יובאו להלן:

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 א. הצוואה ההדדית לא בוטלה כדין ולכן היא שרירה וקיימת.
- 2 ב. מכתב הביטול אשר נערך לאחר חתימת הצוואה השנייה לא תקף, שכן המנוחה לא הבינה את
- 3 משמעות המכתב עליו חתמה.
- 4 ג. המנוחה לא הבינה את טיבה של הצוואה השנייה, עליה חתמה.
- 5 ד. הצוואה המאוחרת נחתמה תחת אונס, איום, השפעה בלתי הוגנת, תרמית או תחמולה
- 6 (כאמור בסעיף 30 לחוק הירושה).
- 7 ה. מעורבתו של הבן ר' בעריכת הצוואה השנייה מגיעה לכדי פסילתה.
- 8 60. בנוגע לטיעון המשפטי הראשון, כאמור בסעיף 59 א', טוען הבעל כי הצוואה הראשונה, שהינה
- 9 צוואה הדדית, נערכה בשנת 2013 ומשסעיף 8 א' לחוק הירושה נכנס לתוקף בשנת 2005 הוא חל
- 10 עליה. משעה שהביטול של הצוואה הדדית לא נעשה כדין, הרי שיש צורך לדון ולהכריע בטענה
- 11 מקדמית זו, ואין צורך לקיים דיון מלא ושלם בהתנגדות.
- 12 61. לטענתו של הבעל המנוחה לא עמדה בהוראות החוק לצורך ביטול הצוואה הראשונה, שהינה
- 13 צוואה הדדית, המחייבת קיומם של שני תנאים מצטברים, האחד, עריכת הודעת ביטול והשני
- 14 מסירת הודעת הביטול למצווה השני. הואיל ובמועד חתימת המנוחה על הצוואה השנייה
- 15 (25.2.2019) לא מסרה המנוחה הודעה על ביטול הצוואה הראשונה, כאמור בתנאי הסעיף 8 לחוק
- 16 הירושה, הרי שהיא לא עמדה בתנאי החוק ועל כן אין מקום לקיימה.
- 17 62. לטענתו של הבעל שלושת הטיעונים המפורטים בסעיף 59 (ג', ד' ו-ה'), העדר כשרות, השפעה
- 18 בלתי הוגנת ומעורבות פסולה, מקושרים יחד, ויש לעשות את הבירור העובדתי מבלי לנתקם
- 19 האחד מהשני.
- 20 63. הטיעונים השני והשלישי, כאמור בתתי הסעיף 59 (ב' ו-ג'), לפיהם המנוחה לא הבינה את טיבה
- 21 של הצוואה ואף לא הבינה את טיבו של המכתב שנועד לבטל את הצוואה הראשונה, נתמכים
- 22 בחוות דעתו של המומחה (אשר הוגשה במסגרת ההליך הקשור תלה"מ 43870-12-19 ביום
- 23 9.6.2020) בה נקבע בתמצית: "... הנבדקת סובלת משיטיון על רקע ניווני וכניראה גם וסקולרי
- 24 בשנים האחרונות עם התחלה כנראה בתחילת 2018. להערכתנו סביר יותר שבתקופת ינואר 2019
- 25 ומאי 2019 לא הייתה הנבדקת כשירה לערוך מסמכים משפטיים...".
- 26 64. באשר לטיעונים הרביעי והחמישי טוען הבעל, כי כבר במהלך שנת 2018 המנוחה הייתה זקוקה
- 27 לסיוע מלא בהתנהלות היומיומית ואף קיבלה מטפלת מחברת סיעוד ישראלית כאשר בהמשך
- 28 קיבלה מטפלת עובדת זרה כולל מגורים. על רקע החמרת מצבה של המנוחה במהלך שנת 2018,

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 הגיש הבעל בקשה למנותו כאפוטרופוס על גופה ורכושה, כאשר לשיטתו מתבקש וטבעי שהוא
2 ימונה כאפוטרופוס עליה.
- 3 65. בדיוק בתקופה שהמנוחה כבר לא הייתה כשירה, מראשית עד אמצע שנת 2019, הצליח הבן ר'
4 לגרום למנוחה לחתום על 3 מסמכים קריטיים – יפוי כח מתמשך, בו מינתה אותו כמיופה כוחה,
5 צוואה, והודעת ביטול לצוואה הראשונה. בתקופה זו המנוחה לא הייתה יכולה להתנהל לבדה,
6 כל שכן לחתום על מסמכים קריטיים. ר' הוא זה שדאג לתאם פגישות עם עו"ד, לקחת את
7 המנוחה לכל הפגישות ואף שילם עבור השירותים המשפטיים.
- 8 66. לטענתו של הבעל למנוחה לא הייתה כל הבנה משפטית בעת חתימתה על שלושת המסמכים ולא
9 הייתה לה כל כוונה או צורך לשנות את הצוואה ההדדית והדבר נעשה בהשפעתו הבלתי הוגנת
10 של ר' והכל תוך ניצול חולשתה, תלותה הפיזית, מצבה הרפואי הירוד והעדר עצמאותה עד כדי
11 שלילת הרצון החופשי שלה.
- 12 67. מוסיף וטוען הבעל כי המנוחה לקתה במחשבות שווא אשר הביאו אותה למצבי קיצון עד כדי כך
13 שבעת עריכת הצוואה השנייה לא הייתה כשירה להבחין בטיבה של הצוואה. למעשה טוען הבעל
14 כי יכולת השיפוט של המנוחה הייתה לקויה ותפיסתה את המציאות הייתה מעוותת ומושתתת
15 על מחשבות שווא. לשיטתו של הבעל המנוחה כלל לא הייתה מודעת להשלכות החלטתה לחתום
16 על צוואה חדשה.
- 17 68. בהמשך מציין הבעל כי סמיכות הזמנים בין הגשת הליכי מינוי אפוטרופוס על ידו, בשלהי 2018,
18 לבין חתימת המנוחה על שלושת המסמכים המשפטיים, מעוררת תמיהה רבה ויש לכך הסבר
19 והוא שזה נעשה במעורבות שני הבנים בתכנון ובעריכת הצוואה השנייה.
- 20
21 **תמצית טענות הבנים, המבקשים קיום הצוואה השנייה והמתנגדים לקיום הראשונה**
- 22 69. הצוואה הראשונה, אשר נחתמה על ידי המנוחה, כלל לא הוסברה לה, והיא נחתמה במרמה תוך
23 תכנון וניצול תמימותה של המנוחה, על מנת לנשלה מכל רכושה ולהותירה חסרת כל.
- 24 70. הבנים כלל לא ידעו אודות צוואתה הראשונה של המנוחה והדבר התגלה להם רק לאחר ביקורו
25 של ד"ר אייזנברג, את המנוחה, בביתה ביום 12.02.2018, אז הורה להפסיק לה מיידית את מתן
26 התרופה קלונקס.
- 27 71. הבעל והבת רקמו תוכנית ארוכת שנים במטרה לנשל את המנוחה מרכושה.
- 28 72. מאז החתמת המנוחה על הצוואה, הבעל והבת החלו "לטפל" במנוחה באופן כזה שרמת
29 הקוגניציה שלה ירדה וזאת באמצעות מתן תרופות אשר אינן מתאימות כלל למצבה. לראיה,

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 מצרפים הבנים אישור רפואי מאת ד"ר אייזנברג, הנושא תאריך 12.02.2018 (נספח 1 לתגובתם)
- 2 ממנו עולה כי יש להפסיק למנוחה את מתן התרופה קלונקס.
- 3 73. ברגע שהבן ר' החל לקחת את המושכות לידי, ואת הטיפול במנוחה, היא חזרה לחיוניותה והחלה
- 4 לתפקד בצורה רגילה כמצופה לגילה.
- 5 74. לאחר שהמנוחה חזרה למצב קוגניטיבי תקין, ביקשה היא במפורש מבנה, ר', שיטפל בה תוך
- 6 שביקשה כי בעלה לא יקבל כל מידע אודותיה ולכן חתמה על יפוי כח מתמשך על מנת לדאוג שכך
- 7 יעשה.
- 8 75. לאחר שהמנוחה השתחררה מכבליו של בעלה, ולאחר ששבה לאיתנה הקוגניטיבי והבינה את
- 9 המתרחש סביבה, ביקשה היא מעו"ד ליפסקר להכין עבורה צוואה חדשה, תוך מתן הודעת ביטול
- 10 אשר נשלחה בפועל לבעל.
- 11 76. נסיונותיהם של הבעל והבת להתמנות כאפוטרופוסים על המנוחה לא עזרו שכן עפ"י חו"ד
- 12 רפואית, של ד"ר פאינה מור, רופאת המשפחה של המנוחה, מיום 17.03.2019, אין צורך במינוי
- 13 אפוטרופוס עבורה.
- 14 77. גם מהדו"ח שהגישה עו"ד גיטלין קלימי, אשר מונתה להיות אפוטרופא לדין עבור המנוחה, עולה
- 15 כי אין כל מקום למנות למנוחה אפוטרופוס לגוף או לרכוש.
- 16 78. לאחר שנסיונותיו של הבעל לנשל את המנוחה מרכושה לא צלחו הוא עזב את הבית המשותף בו
- 17 התגוררו יחד, תוך שניתק אותה מכלל אמצעי התקשורת לרבות טלויזיה, טלפון ואינטרנט וכן
- 18 שינה את את הכתובת עבור כל החשבונות לכתובתו, על מנת למנוע ביצוע תשלומים במועד של
- 19 חשבונות הבית. כתוצאה מכך היו מספר ניתוקים של חשמל בעיצומו של חורף.
- 20 79. הבעל אף דאג שכל דמי השכירות עבור הדירות שבבעלות שניהם יחדיו יועברו לחשבונו האישי,
- 21 אותו פתח לאחר נטישתו את המנוחה.
- 22 80. הבעל אף הגדיל לעשות וחסם את חשבון הבנק המשותף, על ידי מתן הוראה הקובעת פעולות
- 23 בחשבון בשתי חתימות בלבד, וכתוצאה מכך הותיר את המנוחה ללא אמצעי מחיה.
- 24 81. בנוסף לכל זאת, הבעל הודיע לחברת קדישא על ביטול רכישת חלקת קבר משותפת.
- 25 82. מעשיו אלה של הבעל מלמדים, בין היתר, על אלימות כלכלית כלפי המנוחה.
- 26 83. הבן ר' הוא זה שדאג למנוחה, לכל מחסורה ואף דאג כי היא תקבל את חלקה בהכנסות
- 27 המשותפות שלה עם הבעל, על ידי הגשת תביעת מזונות עבורה.
- 28 84. לגופן של טענות ההתגדות, לקיום הצוואה השנייה, טוענים הבנים כדלקמן:

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 א. המנוחה עמדה בהגדרת סעיף 8א' לחוק הירושה, עת שלחה את הודעת ביטול הצוואה
- 2 ההדדית לבעלה, ועל כן הצוואה ההדדית בטלה.
- 3 ב. החוק מחייב שליחת הודעת ביטול אודות עריכת הצוואה ההדדית וכך נעשה ואין לקבל את
- 4 פרשנותו של הבעל לסעיף 8 א' לחוק הירושה. לא נקבע בהוראות החוק מועד שליחת הודעת
- 5 ביטול הצוואה ההדדית.
- 6 ג. המנוחה הבינה היטב את טיבה של הצוואה החדשה הואיל ובסמוך לעריכתה עברה המנוחה
- 7 בדיקה רפואית על ידי ד"ר אייזנברג, אשר קבע כי היא כשירה לחתום על מסמכים משפטיים
- 8 כגון ייפוי כח מתמשך, עליו חתמה ועל צוואה, שגם עליה חתמה. לטענת הבנים לא ניתן
- 9 להתעלם מהעובדה שד"ר אייזנברג היה הרופא אשר ראה את המנוחה וגילה את העובדה כי
- 10 המנוחה נטלה קלונקס בניגוד לצרכיה, אשר גרם לה לירידה קוגניטיבית, ולאחר הפסקת
- 11 נטילת התרופה המיותרת, המנוחה חזרה לקדמותה ובכך התאפשר לה לחתום על מסמכים
- 12 משפטיים.
- 13 ד. לא ניתנה כל החלטה שיפוטית בהליך הקשור שהתנהל בעניין ביטול יפוי כח מתמשך ועל כן
- 14 יש לדחות טענותיו של הבעל בעניין זה.
- 15 ה. יש לדחות את טענתו של הבעל באשר למצבה הקוגניטיבי של המנוחה בעת חתימתה על
- 16 צוואתה השנייה, הן מפאת האישור הרפואי שניתן על ידי ד"ר אייזנברג, אשר קבע כי היא
- 17 כשירה לחתום על מסמכים משפטיים, והן בשל העובדה כי עו"ד ליפסקר, אשר ערך את
- 18 הצוואה והחתים את המנוחה עליה, העיד כי עריכת הצוואה נעשתה על פי רצונה של
- 19 המנוחה. יש להניח, כך טוענים הבנים, כי לו היה עו"ד ליפסקר חושש ממצבה הקוגניטיבי
- 20 לא היה מחתים אותה על צוואה.
- 21 ו. אין להיתלות על חוות דעתו של המומחה שכן מדובר בחוות דעת רטרוספקטיבית. המומחה
- 22 לא בחן את המנוחה בזמן אמת ורק נסמך על דיווחים שונים.
- 23 ז. יש לדחות את טענת הבעל בדבר התערבותם של הבנים בעריכת הצוואה החדשה.
- 24 ח. התנהלותו של הבעל ופעולותיו מעידים כי לא היה בן זוג כמשמעות המילה וכל רצונו היה
- 25 להשתלט על רכושה.
- 26 85. לסיום עותרים הבנים לדחות את ההתנגדות תוך חיובו של הבעל בהוצאות משפט.
- 27
- 28
- 29

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

דיון והכרעה:

86. עילות ההתנגדות להן טוען הבעל ביחס לצוואה השנייה הינן: היעדר כשרות לצוות, מעורבות בעריכת הצוואה והשפעה בלתי הוגנת, והן תידונה בסדר זה.

כשרות לצוות

87. כשרות לצוות קבועה בסעיף 26 לחוק הירושה, תשכ"ה-1965 (להלן: "החוק"): "צוואה שנעשתה על ידי קטין או על ידי מי שהוכרז פסול-דין או שנעשתה בשעה שהמצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה – בטלה".

88. בחינת כשרותה של המנוחה לצוות, צריכה להיעשות נכון למועד עריכת הצוואה (השנייה), ועל הראיות להתייחס למועד זה: "ההגבלה שלעיל נוגעת למצבו הנפשי, המנטלי והגופני של המצווה, עת ערך את הצוואה, ויכולתו להבין את מהות הצוואה וההשלכות על הזוכים ברכושו, ומנגד על אלה המודרים ממנו. נקודת הזמן אותה יש לבחון היא מועד חתימת הצוואה, וכך גם על חומר הראיות המובא לפני ביהמ"ש להיות רלוונטי לאותה נקודת זמן בדיוק. נטל הוכחת קיומה של הגבלה כאמור מוטל על הטוען לה, קרי על המתנגד. מידת ההוכחה אינה עניין של מה בכך, ואין די בהעלאת ספקות (ע"א 851/79, 160/80 בנדל נ' בנדל פ"ד לה (3) 101; ע"א 279/87 רובינוביץ נ' קרייזל פ"ד מג(1) 760; ע"א 142/80 מירסקי נ' מירסק פ"ד לה (2) 155; ע"א 3411/92 רובינשטיין נ' ברזבסקי (13.6.1995); ע"א 724/87 כלפה נ' גולד פ"ד מח(1) 22; עמ"ש (ת"א) 35907-02-12 מ'נ' נ' מ'ג' (17.11.2013))." [ראו: שוחט; גולדברג; פלומין דיני ירושה ועזבון (מהדורה שביעית התשע"ד-2014), עמ' 121-122].

89. לטענת הבעל, עובר לחתימת המנוחה על הצוואה השנייה, כפי שניתן ללמוד מחוות הדעת של המומחה, ובהתאם למסמכים הרפואיים אשר מוזכרים ומצוטטים בחוות דעתו, המנוחה אובחנה כבר בחודש פברואר 2018 עם דמנציה מסוג אלצהיימר על ידי ד"ר אולגה זלני, נוירולוגית. הנוירולוגית קבעה כי מצבה הקוגניטיבי של המנוחה בכי רע וכי למנוחה: "MMS נמוך ביותר, קושי רב בבחירה וקבלת החלטות, קושי ריכוז, שיפוט לקוי, אובדן חוש הזמן, חוסר התמצאות במקום, כשל בביצוע חישובים MMS 15-30".

90. עוד מוסיף הבעל ומפנה לחוות דעתו של המומחה, אשר ציין בחוות דעתו כי: "הבעיה המרכזית אצל ר' היא התפקודים הניהוליים, קרי היכולת להבין מי נגד מי ומה קורה".

91. כמו כן מפנה הבעל, הן בסיכומיו והן בהתנגדותו, לבדיקת הערכת תלות, שנעשתה על ידי עו"ס בביטוח לאומי (נספח ג' לתצהיר עדות ראשית מטעמו) ממנה עולה מצבה הלקוי של המנוחה, כאשר מנגד מצוין הקשר החזק, האהבה והתמיכה בינה לבין הבעל.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 92. הבעל מביא בתמיכה לטענותיו את עדותה של הבת, לפיה מצבה של המנוחה היה קשה, חוסר
2 יכולתה לתקשר בצורה קוהרנטית ולתפקד בצורה עצמאית וללא עזרה, היו משמעותיים.
- 3 93. גם המטפלות שקיבלה המנוחה, כסיוע מביטוח לאומי, העידו, לטענת הבעל, דברים דומים. יתר
4 על כן המטפלות העידו כי מערכת היחסים בין המנוחה לבעל הייתה טובה וניכרה אהבתו ודאגתו
5 כלפיה.
- 6 94. הבעל מדגיש כי המנוחה קיבלה סיוע מביטוח לאומי החל מחודש 09/2018 ועד לחודש 01/2019
7 ולאחר מכן קיבלה אישור לעובדת זרה.
- 8 95. הבעל מפנה לדו"ח של האפוטרופ' לדין, שמונתה למנוחה במסגרת ההליך הקשור, אשר המליצה
9 לבית המשפט למנות מומחה, לצורך בדיקת תוקפו של יפוי הכח המתמשך עליו חתמה המנוחה
10 בינואר 2019.
- 11 96. **הבנים מנגד** טוענים כי המנוחה הייתה כשירה, בהסתמך על בדיקות בזמן אמת של שני רופאים
12 אשר טיפלו בה. הראשונה, רופאת המשפחה, ד"ר פאינה מור, אשר טענה כי המנוחה הייתה כשירה
13 עד למועד בו פגשה אותה, לאחר חתימתה על המסמכים (עדותה והמסמכים הרפואיים החתומים
14 על ידה, שצורפו, יבחנו לעומק בהמשך). השני ד"ר אייזנברג, אשר חיווה את דעתו כי אמנם
15 למנוחה הייתה ירידה דמנטית, אולם אין זה פגע ביכולתה לצוות את רצונה בקשר עם יפוי הכח
16 המתמשך ובהמשך בקשר לביטול צוואתה ה"הדדית" וכתובת צוואה חדשה.
- 17 97. הבנים מפנים בסיכומיהם להסבריו של ד"ר אייזנברג שאכן למנוחה הייתה ירידה קוגניטיבית
18 מסויימת, אולם לאור המלצתו על הפסקת נטילת התרופה קלונקס, ניכר שיפור במצבה (גם
19 עדותו של ד"ר אייזנברג תיבחן לעומק, בהמשך).
- 20 98. **בקשר למצבה הרפואי של המנוחה, הוזמנו מספר עדים, המומחה – פרופ' פניג, אשר הגיש**
21 **כאמור חוות דעת, ד"ר פאינה מור – רופאת המשפחה של המנוחה, וד"ר אייזנברג – אשר הגיש**
22 **חוות דעת לשם תמיכה בחתימת המנוחה על יפוי כח מתמשך. גם עו"ד ליפסקר, אשר החתים**
23 **את המנוחה על המסמכים, הוזמן לעדות ונשאל, בין היתר, לגבי התרשמותו מהמנוחה בהיבט**
24 **של יכולתה להבין על מה חתמה, וגם הבנים והבת, במסגרת עדותם נשאלו על מצבה של**
25 **המנוחה.**
- 26 99. **בהתאם לכך ייבחנו להלן מכלול העדויות והראיות שנדונו והוצגו במסגרת ההליך.**

27
28
29

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

1 חוות דעת רפואית מאת המומחה שמונה על ידי בית המשפט – פרופ' שמואל פניג

2 100. כעולה מחוות הדעת של המומחה, המנוחה נבדקה על ידו בשני מועדים, הראשון ביום 27.05.2020
 3 והשני ביום 24.07.2020, כאשר מטרת הבדיקה הייתה להגיש חוות דעתו בקשר לכשירותה של
 4 המנוחה במועדים מוקדמים לבדיקה, ביום 31.1.2019 – היום בו חתמה על ייפוי כח מתמשך,
 5 וביום 2.5.2019 – היום בו חתמה על הודעת הביטול לצוואה ההדדית.
 6 101. בהמשך, לאחר פטירתה של המנוחה, נדרש פרופ' פניג להשלים את חוות דעתו באשר לכשירותה
 7 של המנוחה לערוך ולחתום גם על הצוואה השנייה, ביום 25.2.2019.
 8 102. בחוות דעתו הראשונה מפרט המומחה רבות אודות מצבה של המנוחה בעת שראה אותה, קרי
 9 במהלך חודש מאי 2020 וחודש יולי 2020.
 10 103. וכך כותב המומחה לגבי בדיקת המנוחה מיום 24.5.2020:

בדיקה ביום 24.05.2020

הגיעה לבדיקה בליווי בנה, [REDACTED],
 הבן התבקש לעזוב את שטח הקליניקה ולחכות בחוץ.
 את יודעת למה אנחנו נפגשים היום? "אני פעם רביעית באה לשימוע...אתה פרופסור כמו שמישהו
 אחר הוא פרופ', כבודך במקומך מונח, אבל אני הייתי כבר ארבע פעמים וקשה לי לחזור על דברים
 כאלה... זו הייתה תקופת הפרידה, ויש חילוקי דעות – על רכוש, עוד בעיות, יש עוד הרבה בעיות".
 ממי נפרדת? "לא כל כך נפרדתי, אנחנו לא כל כך פרודים. פרודים כן, אבל לא גרושים". ממי?
 "מבעלי. [REDACTED] הסבירה כי לא שומעת טוב, "וגם הגיל שלי לא טוב לשמיעה". בת כמה את? "80
 ...עוד מעט ו-4". מה תאריך הלידה שלך? לא ענתה לשאלה.

את מבינה למה אנחנו משוחחים? "לראות את המצב, הדיאגנוזה לאנשים מבוגרים". את חתמת

12 בזמנו, בינואר 2019, על מסמך. את זוכרת איזה מסמך משפטי, במה מדובר? "על...אנשים
 מבוגרים?". את יודעת מה זה ייפוי כח מתמשך? "זה ייפוי כוח, זה אם קורח לי משחו, תאונה, מחלה,
 טעות טראגית או משהו, האדם הכי קרוב שלי זה הבן שלי. אני אוהבת אותו מאוד מאוד והוא ינהל
 אחריי את כל העניינים". אחרייך או עדיין כשאת בחיים? "אה, גם בתקופת החיים עדיין". חתמת על
 זה בינואר 2019. איך קוראים לבן? [REDACTED] אז את רצית שבמידה ולא תוכלי לנהל את העניינים
 שלך, [REDACTED] ינהל לך את העניינים. "כן". אז חתמת על זה. אבל אז עדיין בינואר 2019 הוא לא ניהל
 לך את העניינים. היום – הוא מנהל לך את העניינים? "כן, לא את הכל. מה שאני צריכה אני נעזרת
 ברי".

104. ובהמשך:

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

את יודעת מה זו צוואה? תסבירי. "צוואה שאדם עושה אחרי מותו, למי הוא רוכש את ה...למי הוא מוסר את הדברים אחרי מותו". הייתה לך צוואה עם בעלך – נכון? "כן". מה היה כתוב בה, את יודעת? "זה כבר מזמן. מה היה כתוב בצוואה? האמת שאני נתתי לבעלי ולבתי לנהל, לא רציתי להתערב בזה".

105. המומחה העריך את התמצאותה בזמן של המנוחה, בעת הבדיקה 3/5, התמצאותה במקום 5/5, זיכרון מיידי 3/3, שליפה 3/3 שרון, עיפרון 3/3, ביצוע הוראות 3/3, כתיבה 1/1 והעתקה 0/1.

106. וכך כותב המומחה לגבי בדיקת המנוחה מיום 27.5.2020, אליה הגיעה עם הבעל:

הגיעה לבדיקה בליווי בעלה, הולכים יד ביד [redacted] הבעל תומך בה. לא נראה שיש מתיחות ביניהם אך במהלך הבדיקה חשדנית כלפי האפשרות שיש עולל לשמוע ואני צריך להרגיע אותה מספר פעמים. יוצרת קשר נעים עם הבודק.

אנחנו רוצים שוב לדבר על כל מיני דברים שקשורים ליחסים שלך ולדברים שחתמת עליהם בקשר לבן [redacted] ולבעלך [redacted] "הלך ושאל אנשים...איך זה נקרא, בריכת ה...איך זה נקרא? תיכף הוא יבוא, הוא יגיד לך, אולי אני טועה". זיהתה את הדף עליו ציירה את המעויינים וכתבה משפט בבדיקה הקודמת – "פתאום אני מסתכלת וזה נורא מוכר לי".

"יש לך דרישת שלום מ... הוא הלך לראות את הנכד האמצעי שלי. קוראים לו [redacted] הוא נמצא בבית חולים כי הוא עשה בדיקות, אז הם מנצלים את החופש, את הקורונה הזאת. הם שם אבל הם מתעכבים, עד שמחפשים, עד שמוצאים". אבל היום באת עם [redacted] "כן, אמרתי לו שאני לא רוצה לנסוע איתו". למה? "הוא נוסע כמו...". הוא לא נמצא, ביקשתי שייצא. את יכולה לדבר באופן חופשי. "אה כן? לא שומעים פה? כמה זמן הדירה פה, נראית חדשה לגמרי". הוא לא פה, הוא במכונת שלו, אז את יכולה לדבר בחופשיות. מה קורה בינך לבין [redacted] על מה את כועסת? "על מה אני כועסת? קודם כל שהוא התעלל בילדים שלו...אם היו לך 3 ילדים ואתה צריך לנסוע לחו"ל, היית מפקיר אותם? אני משוכנעת שלא, לפי מראה פינן בוודאי שלא. איזה מן דבר זה. הם לא רוצים לדבר

107. ובהמשך:

שאנשים אחרים נוהגים אחרת". למה לא מינית את [redacted] למה לא נתת לו ייפוי כוח מתמשך? "כי כל הזמן משקר". על מה הוא משקר? "אני לא רוצה לקלקל את היחסים איתו. די, אני לא רוצה לדבר. זה לא נראה לי טוב. לא רוצה לפחד ממנו. אני לא יכולה גם לחבב משהו וגם לפחד ממנו". את מפחדת ממנו? "בטח. מאוד מפחדת...הוא והבת שלי תכננו לאשפו אותי בכפייה. אני לא האמנתי הרבה זמן...". מי סיפר לך את זה, שהוא רוצה לאשפו אותך? "זאת הייתה הבת שלי, ו... אבא של [redacted]. מה סיפר לך? "ביום שהם התוודעו אחד לשני אז...זה היה מאוד עצוב. הם מאוד כעסו וכעסו עליי – איך התחנת איתו". מי אמר את זה? "הילדים". גם [redacted] לא, הרי מחכה למיליונים...מרחחת מה יש בצוואה ורוצה לקבל חלק מהצוואה, לא חלק, העיקר. לקבל את כל הכסף. ואנחנו, אני ו [redacted] שני הזקנים, לא יקבלו שום דבר. לא יצא להם".

108. תחת הכותרת "סטטוס (שתי הבדיקות) כותב המומחה כך:

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

אשה נעימה ויוצרת קשר טוב, לעתים נראית חשדנית ומבוהלת שלא תשמע על ידי הבעל, לעתים מתקשה לסיים רעיון ומבקשת שאשאל את הבן או את הבעל, מודעת למטרת הבדיקה ומודעת לסיטואציה החברתית. לעתים מתוחה. לגבי ההתמצאות, מתמצאת יחסית בזמן ובמקום (ראה בדיקת המיני מנטל) אולם איננה מתמצאת בסיטואציה, משתמשת בקונפולציות כדי לכסות על פערים בידע, לעתים מתקשה במציאת מילים. ערנית.

- 1 האפקט איאוטימי ומתגוון, לעתים מתיילד ולא תואם.
- מהלך החשיבה לא תקין, לעתים מאבדת את הרצף.
 בתוכן: ראה לעיל, מחשבות שווא פרנואידליות.
 תובנה למצבה לקויה, שיפוט לקוי, ברוח מציאות לקוי.
- 2
- 3 109. לא בכדי בוחר בית המשפט להביא מפרטי הבדיקות שבוצעו למנוחה בעת בדיקתה, בתקופה
- 4 שמאוחרת בלמעלה משנה מחתימתה על הצוואה השניה. כפי שניתן ללמוד, אף במועד זה, מצבה
- 5 של המנוחה לא דמנטי לחלוטין. מדבריה ניתן ללמוד על מערכת היחסים הבעייתית שלה עם
- 6 הבעל, והפחד שחשה כלפיו, אל מול מערכת היחסים הטובה שיש לה עם בניה.
- 7 110. בית המשפט לא מתעלם ממסקנות המומחה לפיהן המנוחה, בעת בדיקתה, לוקה בשטיון בדרגת
- 8 חומרה בינונית, אולם יחד עם זאת בית המשפט לא יכול שלא ליתן משקל גם ליתר המסקנות,
- 9 ביניהן, שהמנוחה מתמצאת יחסית בזמן ובמקום, שבדיקת המיני מנטל שלה איננה גרועה יותר
- 10 באופן משמעותי מהבדיקה שנערכה לה שנתיים קודם לכן, ושהיא מבינה שקיים קונפליקט
- 11 משפחתי, תוך מתן משקל עודף לדברי המומחה לפיהם "ברור שבקונפליקט משפחתי כה חריף
- 12 ומתמשך התפקודים הקוגניטיביים הנדרשים צריכים ברמה גבוהה יותר מאשר במצב נטול
- 13 קונפליקט".
- 14 111. בסוף חוות הדעת, לשאלה מה היה מצבה הקוגניטיבי של המנוחה בשתי התקופות שנדרש
- 15 לבדיקה, מגיע המומחה למסקנה כדלקמן:

מסקנות

הנבדקת סובלת משיטיון על רקע ניווני וכנראה גם וסקולרי בשנים האחרונות עם התחלה כנראה בתחילת 2018.
 להערכתו סביר יותר שבתקופות ינואר 2019 ומאי 2019 לא הייתה הנבדקת כשירה לערוך מסמכים משפטיים.
 במצבה הנוכחי איננה כשירה לנהל את ענייניה השוטפים וזקוקה לאפוטרופוס לגופה ולרכושה.

- 16
- 17 112. במסגרת חוות דעתו מתייחס המומחה גם לחוות דעתו של ד"ר אייזנברג וכן לעמדתה של ד"ר
- 18 פאינה מור, לפיה המנוחה הייתה כשירה לערוך ולחתום על הצוואה השנייה באומרו: "אינני

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 מכיר מהלך כזה שבו שיטיון שאובחן באמצע 2018 עובר רמיסיה מלאה במרץ 2019 (גם אם
2 טופלה בתרופות כולינומימטיות) ושב להחמיר חודש לאחר מכן (אפריל 2019) עם החמרה
3 נוספת במרץ 2020. הבדיקה שלי במאי 2020 מאששת את המצב הקוגניטיבי. אמנם לו היה
4 מדובר בשיטיון וסקולרי (ואפשר להניח שקיים מרכיב וסקולרי לשיטיון) ההתקדמות שם
5 בסוגים מסויימים היא לעתים בקפיצות – בעיקר אם מעורבים אירועים מוחיים וסקולריים.
6 אולם אין לנו כל עדות שאכן עברה אירועים במהלך תקופה זו. קפיצות אלה במהלך השיטיון הן
7 לכיוון של החמרה. שיפור ספונטני כה דרמטי בהליכי השיפוט והתובנה איננו מתאים למהלך
8 של שיטיון מכל סוג שהוא. אין לנבדקת אמנם את המהלך הליניארי ההדרגתי של תהליך ניווני
9 טיפוסי מבחינת בדיקות המיני-מנטל אך ההפרעות בהבנה ובשיפוט כפי שעולות מהבדיקות
10 בספטמבר-אוקטובר 2018 קיימות גם כיום, כך שמבחינה זו הליקויים הם סטטיים.
11 אם ניקח רק את נושא מחשבת השווא, שנראה לי שעוברת כחוט השני במהלך השנתיים
12 האחרונות הרי נוכחות מחשבה כזאת בעוצמה משמעותית שוללת כשירות. אם נוסיף לכך גם
13 תפקוד קוגניטיבי ירוד הרי שהסבירות שהנבדת הייתה כשירה בשתי התקופות אליהם
14 התבקשתי להתייחס נמוכה מהסבירות שלא הייתה כשירה".
- 15 113. המומחה מתייחס במסגרת חוות דעתו גם לסתירות והפערים שבין הבדיקות ומסביר אותן כך:
16 "הנבדקת אשה נעימה ויוצרת קשר טוב. הכישורים החברתיים שלה שמורים יחסית והיא
17 יכולה באמצעות קונפבולציות להסתיר חוסר ידע ולקויות (ראה למשל הסעיף האחרון לבדיקה
18 בגוף חוות הדעת, אומרת משפטים בנויים אך כשמתבקשת להכנס לפרטים מאבדת את חוט
19 המחשבה). במידה ואין מעמתים אותה עם עובדות היא יכולה להציג מצג שלכאורה תקין.
20 בבדיקה שלי התקשיתי להבין ממנה מה הקונפליקט ומה היא רוצה, בעיקר בנושא ביטול
21 הצוואות. כאשר מספקים לה את המידע היא יכולה לענות אולם התשובות שלה אינן מעידות
22 על הבנה".
- 23 114. גם במסגרת חוות דעתו המשלימה, מיום 26.10.2022, מסקנתו של המומחה לא השתנתה: "
24 המנוחה סבלה משיטיון על רקע ניווני וכנראה גם וסקולרי בשנים האחרונות עם התחלה כנראה
25 בתחילת 2018. להערכתי סביר יותר שב 25.02.2019 לא הייתה מהנוחה כשירה לערוך צוואה
26 מאשר הערכה שהייתה כשירה".
- 27 115. במסגרת חקירתו נשאל המומחה לגבי שתי חוות הדעת שלו, אשר הינן רטרוספקטיביות, אל מול
28 עמדתה של ד"ר פאינה מור וחוות דעתו של ד"ר אייזנברג, אשר פגשו שניהם את המנוחה במהלך
29 המועד הסמוך לחתימתה על המסמכים וטענו שהמנוחה הייתה כשירה בעת חתימתה על
30 מסמכים אלה, כדלהלן:

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

1 ש.ד"ר פאינה מור מתרשמת לטובה בחודש 03/19 מהמנוחה והעידה פה ששום מחשבות שווא
 2 לא היו למנוחה, שהיא הייתה אישה מקסימה, לא סבלה מדמנציה?
 3 ת.היא העידה שהיא לא סבלה מדמנציה? היא כותבת באבחנות שלה שהיא סובלת מדמנציה
 4 ב 17/1/19 היא כותבת את זה
 5 ש.ד"ר מור הסבירה כאן באריכות (מקריא מחוות הדעת שלה) לשאלת חברתי היא אף טענה
 6 שהיא עשתה לה מבחן מיני מנטל והיא עומדת מאחורי חוות הדעת שלה כרופאת משפחה
 7 שהיא כשירה ולא צריכה אפוטרופוס, היה כאן ד"ר אייזנברג כשראה אותה ב 2018 וכן ב
 8 2019, והוא כותב במפורש שהשיפור במצבה ב 2019 נבע כתוצאה משני פרמטרים שינוי
 9 בתרופות, והדבר העיקרי, הוא שינוי בחיי המנוחה, (מסביר לעד מה אמר ד"ר אייזנברג
 10 שהעדי היום) תאשר לי בבקשה שאתה מודע לעובדה שד"ר אייזנברג, וד"ר מור שהם
 11 רופאים מקצועיים, בלתי תלויים, האם ידוע לך חוות הדעת שלהם שבניגוד לדעתך
 12 הרטרופקטיבית הרי שהם בזמן אמת מחווים את דעתם שהמנוחה הייתה כשירה?
 13 הערת בית המשפט יש לשאול את השאלה באופן אחר ולכן בית המשפט ישאל אותה, לאחר
 14 שבימ"ש שמע את עדויות שני הרופאים שהוזכרו כאן ושניהם אמרו כאן שהמנוחה הייתה
 15 כשירה, ד"ר מור אמרה שיש מצבים שהם הפיכים בטיפול נכון, טיפול תזונתי, שינה, וגם
 16 ד"ר אייזנברג אמר שיש מצבים שיש שינוי לטובה האם היית משנה את עמדתך בחוות
 17 הדעת אני משיב כי ידעתי ששתי העמדות של ד"ר מור וד"ר אייזנברג היו שונות לגבי
 18 התחלת 2019 אני לא מסכים למה שבימ"ש אומר שד"ר אייזנברג שהאישה הזו צלולה
 19 ויכולה לנהל את ענייניה, יתרה מזאת ד"ר אייזנברג בדק אותה פעמיים ב 2018 פעם אחת
 20 הוא לא מצוין ממש את ממצאי הבדיקה וכמה ימים אחרי כן יש בדיקה נוירולוגית
 21 שמאששת את הממצאים ופעם שניה ב 09/2018 ובשתי הפעמים האלו בעיקר לגבי הבדיקה
 22 ב 09/2018 היה ברור לו שהיא לא כשירה לנהל את ענייניה, וכדי לצאת מהפלוטר של חוות
 23 דעת שונות יש את התמונה שבימ"ש בדרך כלל רואה אותה את ה 360 מעלות וכאן אני לא
 24 חושב שאפשר לדבר על ניסים, האישה הזו נבדקה על ידי ביטוח לאומי ב 09/18 והתוצאות
 25 של הבדיקה הן חד משמעיות, והן מתאימות למצב שהיא לא יכולה לנהל את ענייניה בעצמה,
 26 לא מבינה דברים פשוטים שנאמרים לה ולא מסוגלת לפעול ולעשות פעולות יומיות
 27 אקטיביות, גם מבחינת היגיינה, לשאלת בית המשפט האם יכול להיות מצב שב 2019 היא
 28 כן כשירה אני משיב כי זה לא סביר, גם ד"ר אייזנברג לא מתכחש שהייתה לה דמנציה
 29 ודמנציה זו מחלה כרונית, מתמשכת, התהליך בה הוא תהליך של ירידה מתמדת ואנחנו
 30 רואים בהמשך כיצד מצבה הולך ומחמיר, בית המשפט אני לא רואה את כל העדויות, אבל
 31 האם הגב' הזו ב 2019 חוזרת לנהל את חשבונות הבנק שלה, מתנהלת בצורה עצמאית, מכינה
 32 לעצמה אוכל, מסוגלת לצאת לבד מהבית, שומרת על ההיגיינה שלה, צריכה להיות הלימה
 33 בין התפקוד לבין ההבחנות שנותנים, ואני נותן משקל, לא פחות אלא אם בית המשפט ראה
 34 עדויות אחרות, שהיא פתאום יוצאת מביתה ב 2019 מנהלת חשבונות בנק, שהיא שיפור
 35 במצבה ואנחנו באמת רואים שמבחינת המיני מנטל, המקרה הזה מוכיח כמה המיני מנטל
 36 לא משקף את התפקוד הניהולי, את ההבנה, המיני מנטל של המנוחה היה די יציב, לא
 37 הייתה ירידה בתפקודים הקוגניטיביים, אנחנו רואים אפילו מול הבדיקה הנוירולוגית עליה
 38 במיני מנטל, אבל העלייה הזו לא מתבטאת ביכולת בתפקודים שלה, אלא אם הביאו הוכחות
 39 שבאמת האישה הזו פורחת, מתאוששת, הבעל יוצא מהבית והיא הופכת להיות לפרח."
 40 [פרוטוקול דיון מיום 6.6.23 עמ' 128 שו' 32-2 וגם עמ' 129 שו' 7-1].
 41 116. אחת מטענות הבנים היתה שמצבה של המנוחה התדרדר בגלל נטילת תרופת הקלונקס המיותרת,
 42 שניתנה למנוחה, שלא לצורך, ועל השפעות התרופה נשאל המומחה והשיב:
 43 ש. האם יכול להיות שיפור משמעותי, בתפקודים קוגניטיביים עקב הפסקת טיפול תרופתי
 44 בקלונקס?

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

1 ת. כן, יכול להיות, זו תרופה שיכולה לפגוע בריכוז, ברמת העירנות, זה תלוי גם במינונים, זו
 2 תרופה נוגדת חרדה, היא יכולה לשפר במידה מסוימת את הריכוז אבל במינונים גבוהים
 3 היא מורידה את רמת העירנות, היא דומה לאלכוהול במידה מסוימת של הפגיעה בזיכרון,
 4 היא לא תגרום לתהליכים של אי הבנה אלא במצבים של הרעלה, אז היא יכולה לגרום
 5 לבלבול ומצבים של ירידה ברמת ההכרה ואובן הכרה
 6 ש. תוך כמה זמן בהפסקת טיפול בקלונקס נצפה בשיפור?
 7 ת. התרופה היא זמן מחצית החיים שלה, היא פועלת ל 6-8 שעות, אז ההנחה היא שאחרי
 8 יממה נגיד, הדברים האלו בדרך כלל יעלמו או ישתפרו.
 9 ש. האם מצאת שבמקרה של הגב' ר', השיפור חל על המיני מנטל בעקבות הפסקת קלונקס
 10 מהחומר הרפואי?
 11 ת. לא ראיתי בחומר הרפואי הפסקה
 12 ש. האם נטילת ריבהסטיגמין מטרת התרופה אני יודעת שזה לטיפול בחולי אלצהיימר להאט
 13 את קצב התקדמות המחלה?
 14 ת. נכון
 15 ש. האם יכול לחול שיפור משמעותי לטובה עקב נטילת התרופה הזו?
 16 ת. השיפור מהריבהסטיגמין וכל התרופות האלו שמגבירות את הריכוז הוא בהאטה של
 17 התהליך הדמנטי, אבל שיפור בתהליכי חשיבה והבנה לא כל כך צפוי, ההאטה היא נגיד,
 18 במהלך, במחקרים מוצאים שבמהלך חצי שנה במקום שירד 2-3 נקודות במיני מנטל אז היא
 19 נעצרת אולי ולא יורדת, שיפור דרמטי לא מוצאים [ראו: פרוטוקול דיון מיום 6.6.23 עמ'
 20 131 שו' 23-3].
 21
 22

ובהמשך החקירה:

23 ש"ס. אם מחשבות השווא לא היו מכוונות כלפי בני המשפחה, אלא למשל כלפי צד ג', שאנחנו
 24 רגילים מחולי דמנציה (המטפל הרביץ לי, גנב ממני) אז חוות הדעת שלך הייתה משתנה?
 25 ת. חוות הדעת לא בנויה על עוגן אחד, אלא על מס' עוגנים, שחלקם קשור לתיעוד הרפואי,
 26 חלקם לתפקוד, שזה באמת ממצאים אובייקטיביים, יכולת ארגון, הנושא של מחשבת השווא
 27 כשלעצמה, מחשבות שווא הם לא העיקר אם כי זה עוגן שעובר לאורך כל הדרך, אני מציין
 28 את זה כעוגן, מאחר כי אולי באיזשהו אופן זה עוקף את התפקוד הקוגניטיבי כי לא בדקתי
 29 אותה, ואפילו אם היה התפקוד הקוגניטיבי שלה טוב יותר והיו לה מחשבות שווא הרי
 30 המסמכים המשפטיים שאליהם התייחסה היו בעייתיים אם באמת מדובר במחשבות שווא.
 31 אנחנו מדברים גם על סיטואציה, זה שלאישה לפחות בתקופות מסוימות הייתה ירידה
 32 משמעותית קוגניטיבית אין חולק על זה, זה שבמצב כזה של ירידה בתפקוד קוגניטיבי בתוך
 33 קונפליקט פעיל בתוך משפחה של אישה שנתקע בין צדדים ברור שהיכולת שלה לבנות
 34 תמונת מציאות יציבה ואמינה היא בעייתית אז היא מתנדנדת, אז לפעמים היא תאשים
 35 ולפעמים לא תאשים, אבל היא נקרעת, גם לגבי הציטוט שאת הבאת ויש כאן כל הזמן, אני
 36 לא נכנס לנישוא השפעה בלתי הוגנת, ברור שהיא מקבלת מסרים ובמסרים אלו יש לה יכולת
 37 מוגבלת לעשות עיבוד בגלל מצבה הקוגניטיבי, לכן התמונה היא לא רק מחשבות שווא, אל
 38 מול מצב קוגניטיבי אלא תמונה כוללת ומורכבת, עם יחסי גומלין בין הגורמים הרגשיים
 39 לקוגניטיביים ומצבה הגופני שהולך ומתדרדר."

40
 41 לשאלת בית המשפט עד כמה המשקל בין הקונפליקט המשפחתי יש לו השפעה למצב
 42 הקוגניטיבי של אישה גם בגיל הזה וגיל הוא גולגולת דקה, עד כמה המצב המשפחתי יכול
 43 להיות גורם משמעותי לירידה הקוגניטיבי אני משיב כי לדעתי לא בצורה קובעת, כלומר יש
 44 בסיס ביולוגי של תהליך דמנטי, שאנחנו רואים לאורך זמן, אפשר להתווכח אם זה מהלך
 45 לינארי או שיש גם תנודות אבל הדבר העיקרי הוא הבעייתיות הקוגניטיבי, הבנת תהליכים

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

מורכבים של בעיות משפטיות שהיא הולכת בהן לאיבוד לפחות לפי הבדיקה שלי. [ראו:
 פרוטוקול דיון מיום 6.6.23 עמ' 132 שו' 7-30]

117. בפסיקה נקבע כי על אף החשיבות שנודעת לחוו"ד הרפואית הרי שאין היא גורם מכריע יחיד, ושומה על בימ"ש לבחון את כלל הראיות והעדויות שהובאו בפניו:

6" לצורך הוכחת הטענה בדבר חוסר הכושר להבחין בטיבה של צוואה ניתן להסתייע בחוות דעת רפואית באשר למצבו של המצווה בעת שעשה את הצוואה שקיומה מתבקש. עם זאת יש לזכור, כי חוות הדעת הרפואית ניתנת, על דרך הכלל, על ידי מומחה, אשר לא ראה את המנוח, ובמרבית המקרים אף לא הכירו באופן אישי. חוות דעת זו נסמכת על מסמכים רפואיים של המצווה, וכל כולה אינה אלא בבחינת "ניתוח לאחר המוות". לפיכך, על חוות הדעת להיות מדויקת ככל שניתן ומבוססת, לא רק על התרשומות המפרטות את האבחנות הרפואיות אודות המנוח אלא על בחינה וניתוח של תוצאות הבדיקות הרפואיות שביסוד האבחנות הללו בפרט מקום שיכול ויהיו לאבחנות הסברים אחדים – בבחינת אבחנה מובדלת – ולא אבחנה אחת ברורה וחד משמעית. [...]

משום החיסרון האמור, רשאי בית משפט, במקרים המתאימים, להסתייע בחומר ראיות אחר, נכון למועד עשיית הצוואה – כגון עדויותיהם של מי שהכירו את המצווה במועדים הרלבנטיים, לרבות רופאים שטיפלו בו במישרין במועדים אלה – ולהעדיף על חוות דעת רפואיות. לעיתים עדות מהימנה של עורך הצוואה או העדים לעשייתה, עדיפים על חוות דעתו של המומחה, כך שחוות דעת זו אינה בבחינת "כזה ראה וקדש" (ע"א 7506/95 שו"ר נ' בית אולפנה 'בית אהרון וישראל', פ"ד נד(2) 215 שבו העדיף בית המשפט את עדות הנוטריון שערך את הצוואה; ע"א 1212/91 קרן ליב"י נ' בינשטוק, שם ואח'). [ראו: עמ"ש 55336-12-14 ר' ז' נ' ר' א' סעיפים 5-6 לפסק דינו של כב' השי' שוחט (6.3.16), סעיף 6 לפס"ד].

118. במקרה דנן, העידו בפני בית המשפט 2 רופאים נוספים, אשר בניגוד למומחה, פגשו את המנוחה סביב המועדים בהם חתמה על המסמכים, ועל פי עדות שניהם, המנוחה היתה כשירה לחתום על המסמכים.

119. בית המשפט נותן משקל רב לעדותם, משקל העולה על המשקל שנותן בית המשפט לחוות דעת המומחה, גם בשל עמדת המומחה עצמו, אשר ציין בחוות הדעת, כי "בדיקה בזמן אמת עדיפה על בדיקה רטרוספקטיבית".

120. בשל המשקל הרב שנתן בית המשפט לעדותם, תשובותיהם יובאו בפירוט רב להלן.

עדותה של ד"ר פאינה מור – רופאת המשפחה של המנוחה

121. ד"ר פאינה מור הייתה רופאת המשפחה של המנוחה, אשר טיפלה בה, כך לפי עדותה, עד לחודש 07/2021. ד"ר פאינה מור העידה כי במקביל לטיפול במנוחה, טיפלה גם בבעל וגם בבת, עד שהאחרונה עברה לעיר אחרת.

122. כעולה מעדותה של ד"ר פאינה מור המנוחה הייתה: "בריאה, עצמאית, מטופחת, אהבה דברים יפים, הייתה לבושה יפה, מסודרת, היה לה גם בית יפה, הייתי אצלה בביקור בית רשמי, אהבה

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

1 מאוד את בעלה, טיפלה בעצמה, בבית, בבת שלה, גם בנכד" [ראו: פרוטוקול דיון מיום
 2 30.5.23, עמ' 82 שו' 10-13].

3 123. וכך העידה ד"ר פאינה מור, בנוגע לכשירותה של המנוחה:

4 "ש. היא הייתה אישה שיודעת, זוכרת, מתפקדת, איך ראית ירידה בזיכרון?
 5 ת. יש מבחן מיני מנטל, זה מבחן שאיש צוות עושה, אתה שואל שאלות שמהן אתה יכול
 6 להעריך אם הבן אדם דמנטי או לא, בגיל 80 לכולם יש ירידה קלה בזיכרון כבר מגיל 60
 7 מסוימת, גיל 80-90 צפוי ירידה של 20-30% בזיכרון, הגדרה של אדם דמנטי נעשית אחרת
 8 – שואלים מה התאריך היום, איפה אתה נמצא, מבקשים מהם לחזור על שלושה חפצים
 9 לציין שעון, במפגש של רופא משפחה חצי שעה נותנים לה סיטואציה, את מוצאת ילד אבוד
 10 ברחוב, מה את עושה, השיפוט זה הדבר הכי חשוב, ירידה בזיכרון התלונן בעלה, ר' לא
 11 התלוננה, כלומר כתבתי תלונות של בעלה, ור' ביקשו מר' להיבדק כי הם התלוננו על ירידה
 12 בזיכרון שלה, אחר כך כשבדקו אותה הייתה ירידה בזיכרון, נתנו לה כדור לשיפור הזיכרון
 13 וי' אפילו דיווח על שיפור בזיכרון, אני זוכרת שיש דיווח שבזכות הכדור הזיכרון השתפר,
 14 חשוב לי להגיד, אדם מוגדר דמנטי כשהשיפוט שלו לא טוב, ירידה בזיכרון לא מוגדר דמנטי,
 15 לא הגדרתי אותה דמנטית אף פעם כי התפקוד שלה היה גבוה, הייתה ירידה בזיכרון
 16 שקשורה לגיל, היא בת 81, הירידה הזו בזיכרון כששאלתי במיני מנטל היא זכרה מה
 17 התאריך היא ידעה ללכת לכתובת, היא ידעה להשתמש באוטובוס, להתקלח, נתנו לה
 18 לשמור על ילד קטן, היא ידעה לעשות חשבונות, כסף להגיע למרפאה לבד, לדבר על נושאים
 19 ברומו של עולם וגם נושאים עמוקים, שהיא אוהבת את הילדים שלה אהבה את הנכד, אני
 20 תפשתי אותה בתקופה שהחיים שלה היו יפים" [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23 עמ' 82
 21 שו' 28-32 וגם 83 שו' 1-13]

22 124. בחקירתה נשאלה ד"ר פאינה מור אודות הניסיון של הבת והבעל לאשפז את המנוחה בכפייה
 23 והיא ענתה שאכן היה ניסיון כזה, שהגיעה בקשה כזו, ואף הביעה את תמיחתה לכך. לדבריה, לא
 24 היה צורך באשפוז כפוי, המנוחה לא היתה מסוכנת לעצמה ו/או לסביבה. יתר על כן, אשפוז כפוי
 25 זה אירוע קשה ביותר, שמשמעותו אשפוז במחלקה סגורה, תוך קשירה ומתן תרופות קשות,
 26 ובמקרה דגן לא היה כל צורך בכך, כדלהלן:

27 "ש. את כותבת שבעבר היו ניסיונות של הבת ובעלה לאשפז אותה בכפייה?
 28 ת. אני מכירה את ר' כי היא הייתה קולגה שלנו, היא הייתה מזכירה של א' י'
 29 ש. מי זה?
 30 ת. הפסיכיאטר ראשי של קופת חולים כללית
 31 ש. ו?
 32 ת. הגיעה בקשה לאשפוז כפוי לר', זה במקרה של סכנה לה או למישהו אחר, דיברתי עם י',
 33 והלכתי לביקור בית כדי להבין מה קורה ולא ראיתי איזושהי בעיה. אני לא יודעת מי הגיש
 34 את הבקשה, בעיקרון שכן אפילו יכול להגיש בקשה כזו.
 35 ש. אז למה את קושרת את זה לר'?
 36 ת. אני לא קושרת את זה לר'
 37 ש. כתבת שהיו ניסיונות של הבת והבעל לאשפז אותה בכפייה?
 38 ת. אני לא יודעת למה כתבתי את זה, יש מכתב שהגיע בפקס בקשה לאשפוז כפוי, אפשר לראות
 39 מי ביקש
 40

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

1 לשאלת בית המשפט אם כתבת בדיווח שלך "גם בעבר היו ניסיונות של הבת ובעלה לאשפז
 2 אותה בכפייה במחלקה סגורה, בניגוד לכך הערכתו של פסיכיאטר מחוזי כי איננה זקוקה
 3 לבדיקה כפויה" אז יכול להיות שהבקשה נשלחה על ידי הבת והאבא אני משיבה שכן, יכול
 4 להיות" [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.2023, עמ' 82 שו' 1-12]

5 ובהמשך חקירתה:

6
 7 ש.אמרת קודם שר' עבדה בפסיכיאטר המחוזי יש קשר בין הדברים?
 8 ת. אני חושבת שאם היא עבדה שם היא יכלה לפנות לד"ר י' היא יכלה לבקש שיבדקו אותה
 9 ולעזור, לבקש בדיקה כזו זה לא דבר קל, באשפוז כפוי פסיכיאטרי אדם קשור למיטה בצו
 10 בית המשפט מקבל טיפול בזריקות האם מגיע לאימא שרוצים לעזור לה טיפול כזה או
 11 שמגיע לה לפנות לא' י' שיטפל בה, נניח שאם יש בעיה שיתן לה תרופות והיא תהיה בבית,
 12 אם רוצים לעזור לאדם אשפוז כפוי זה דבר אחרון שעושים אחרי שניסו הכל, זה עושים
 13 לנרקומן שהרביץ לסבתא שלו, מאשפזים אותו בכפייה" [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23
 14 עמ' 84 שורות 23-29]

15
 16 125. לטענתה של ד"ר פאינה מור היא זו שעצרה את תהליך האשפוז הכפוי כי זה לא היה מתאים:

17 ש.בעצם אם אמרת קודם, ממה שאת יודעת, ר' ואבא רצו שהיא תגור אצלם ר' רצתה פרטיות
 18 ואז את כותבת שהם רצו להוציא אותה מהבית על ידי אשפוז כפוי?
 19 ת. אני לא רוצה לשפוט, לכן עצרתי את תהליך האשפוז הכפוי ודיברתי עם א' י' הוא חשב שהיא
 20 לא צריכה אשפוז ובהסכמתה של ר' דיברתי עם י' שתלך לבדיקת פסיכיאטר ופסיכולוג
 21 לצורך עם בני המשפחה מבקשים זאת, לציין ר' עצמה לא דיווחה על סימני דיכאון או
 22 תסמינים פסיכיאטריים ולא סבלה מהפרעה פסיכיאטרית היא הסכימה לטיפול כי בעלה
 23 ביקש היא מאוד אהבה אותו" [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23 עמ' 85 שו' 1-7].

24
 25 126. ד"ר פאינה מור חוזרת ומעידה כי המנוחה הייתה אדם תקין ולא היה צורך במינוי אפוטרופוס
 26 עבורה [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23 עמ' 85 שו' 15-16]

27 127. ד"ר פאינה מור נדרשה לאשר את מועד האבחנה הרפואית של אלצהיימר אצל המנוחה:

28 ש.את אמרת לנו שמגיל 60 הזיכרון מתחיל להשתבש וזה לא אומר שהאדם הוא דמנטי,
 29 תאשר לי שלר' ישנה אבחנה רפואית של אלצהיימר מ02/2019?
 30 ת.יש אבחנה, אבל צריך להסתכל מי עשה את האבחנה, דמנציה יש 4 דרגות, בדרגות הקלות
 31 של דמנציה אין הגבלה משפטית, אדם יכול דווקא להיות מוגבל בלשרוך שרוכים, אבל זה
 32 לא אומר שיש לו בעיית שיפוט או שיפוט לא תקין" [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23 עמ'
 33 86 שו' 28-32].

34
 35 128. בהמשך נחקרת ד"ר פאינה מור על הטיפול התרופתי שקיבלה המנוחה:

36 ש.תאשר לי שריבהסטיגמין מאטה את המחלה?
 37 ת. לא, אין כיום טיפול שעוצר את המחלה וגם לא מאט אבל בזמן שלוקחים את התרופה זה
 38 משפר את הזיכרון ואדם שהיה מוגדר דמנטי עם טיפול נכון יכול להפוך לאדם לא דמנטי
 39 לתקופה מסוימת ועם תזונה, פעילות גופנית, טיפול פסיכולוגי ותרופתי, אפשר להגיע
 40 לדרגת תפקוד רגילה למס' שנים, בסוף הגיל יעשה את שלו, באותה תקופה של הטיפול זה
 41 נעצר.

42 ש. 15 מתוך 30 במיני מנטל איזה דרגה זו?

43 ת. 15 זה נמוך, היה לה 20

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

1 ש. ר' הולכת לנוירולוג ב02/2018, ב 20/02/2018, מצורף כנספח א' לבקשה למינוי אפו' מקבלת
 2 15/30, מצטטת?
 3 ת. אני זוכרת את זה, עד אז היא לא הייתה מסודרת בטיפול ומאז שי' דאג לה היא קיבלה טיפול
 4 תרופתי, היא הייתה רזה היא לא אכלה טוב, עשיתי לה בדיקות ברזל ויטמינים ונתתי לה
 5 טיפול לשיפור תזונה וזה יכול להביא לשיפור משמעותי בקוגניציה" [ראו: פרוטוקול דיון
 6 מיום 30.5.23, עמ' 87 שו' 14-3]
 7
 8 129. בהמשך נשאלת ד"ר פאינה מור עמדתה לגבי מסקנתו של המומחה לפיה אין דבר כזה שיפור
 9 בקוגניציה והיא משיבה:

10 "ש. הוא מתמחה בפסיכוגריאטריה והוא אומר שאין חיה כזו, שאין דבר כזה שיפור בקוגניציה
 11 שאדם דמנטי הופך להיות לא דמנטי, אז את כל המסקנות שלך בעניין הזה אני מדברת עליך
 12 כרופאת משפחה?"

13 ת. ברפואה הכללית, כתוב לפחות 30 נושאים ואפשרויות של דמנציה הפיכה, חסר ברזל, 12B
 14 אנמיה, תרופות, חסר שינה, דיכאון, סכסוכים במשפחה, מצב הפיך, את מטפלת בדיכאון
 15 אדם הופך להיות לא דמנטי, אישה שהייתה במריבה עם בני משפחה יכולה לפתח מצב
 16 דיכאוני שבזמן המבחן לא הצליחה, אם אני בחסר של 12B אני אקבל 10, אם אני אקבל
 17 זריקה אני אקבל יותר במבחן, אני מסרבת לזלזל ברופאי משפחה, רופאי משפחה רשאים
 18 לעשות אבחנות של דמנציה. המקצועיות שלי מעל לכל ויש בספר מקרים שיש שיפור
 19 בדמנציה.

20 ש. על מה ירדו לגב' ר' 10 נק' במיני מנטל ב17/01/2019?
 21 ת. זה לא אני עשיתי, אני העתקתי מסיכום של מישהו אחר.
 22 ש. את לא עשית בדיקת מיני מנטל ב 17/01/2019?
 23 ת. אני כן עשיתי, את שואלת מה השעה, מה היום,
 24 ש. אז על מה ירדו 10 נק' על מה היא לא ידעה לענות?
 25 ת. במיני מנטל יש ציור שעון" [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23 עמ' 87 שו' 17-32]
 26
 27

ובהמשך..

28 "לשאלת בית המשפט אם עשיתי לה מיני מנטל אני משיבה כי שאלתי אותה את כל השאלת
 29 של מיני מנטל אבל אני לא יודעת להגיד עכשיו את הניקוד, מבחינתי היא הייתה 24 היא ידעה
 30 לענות על הכל

31 ש. ב 17/03/2019 שוב מגיעה אליך ר' מי מלווה אותה?
 32 ת. אני לא זוכרת, היא באה אלי המון פעמיים, י' היה בא אלי פעם בשבוע, ר' הייתה מגיעה
 33 המון, אני לא זוכרת מתי הם היו מגיעים יחד ומתי לא
 34 ש. איזה המיני מנטל היא מקבלת ב 17/03/2019?

35 ת. לא יודעת
 36 ש. למה את לא יודעת?
 37 ת. בכל מפגש אני חייבת לעשות מיני מנטל
 38 ש. מגיעה אליך אישה עם אבחנה של דמנציה ב 17/01/2019 את פוגשת אותה, ובמרץ 2019 את
 39 לא עושה לה בדיקת מיני מנטל איך את יודעת לרשום זיכרון תקין לטווח קצר?
 40 ת. שאלתי אותה שאלות של מיני מנטל אבל לא עשיתי את זה כמבחן עם נקודות, היא ידעה
 41 לענות על הכל, רופא משפחה זה לא רובוט ששואל מיני מנטל אחרת יפסיקו לבוא, השיחה
 42 היא על החיים, שאלתי שאלות על התמצאות, לפעמים המפגשים שלנו היו חצי שעה והיא
 43 סיפרה לי על החיים שלה ומזה אני יכולה להסיק אם היא כשירה או לא
 44 ש. אז למה את מבקשת הערכת נוירולוג?

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 ת. כי ביקשו אפוטרופוס
 2 ש. מי ביקש?
 3 ת. לא יודעת, ר' לא ביקשה, שלחו פקס למרפאה, לא קרה שבא ילד שלה וביקש אפוטרופוס
 4 ש. את אמרת מקודם שאצל אנשים בגיל השלישי המיני מנטל חשוב לעניין השיפוט, מתי חל
 5 המשבר במשפחה, מתי את יודעת שיש דרמה, משבר משפחתי מתחולל במשפחה?
 6 ת. כשהוגשה תלונה במשטרה
 7 ש. מתי?
 8 ת. אני לא זוכרת
 9 ש. בינואר 19 יש משבר?
 10 ת. אני לא יודעת, לא זוכרת, באמת
 11 ש. אם אדם חושב שגונבים ממנו רכוש, ולא גונבים ממנו רכוש, זו הפרעה פסיכיאטרית?
 12 ת. זה נקודתית מחשבת שווא וכדי לקבוע הפרעה פסיכיאטרית צריך הרבה הרבה נקודות כדי
 13 להוכיח הפרעה, ר' לא אמרה שגונבים אותה, לר' לא היו מחשבות שווא נקודה. לפי מה
 14 שאני יודעת" [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23 עמ' 88 שו' 2-32].
 15
 16 130. ד"ר פאינה גם נשאלה רבות אודות טענות המומחה לגבי מחשבות שווא של המנוחה, באופן כללי
 17 ובאופן מפורט לגבי טענתה למערכת היחסים בין הבעל לבת, וזו השיבה כך:
 18 ש. האם זו מחשבת שווא?
 19 ת. תלוי בעובדה
 20 ש. בהנחה שבנאדם?
 21 ת. אתם שופטים שעושים את זה, יש דברים כאלו בחיים, אין לי מצלמות, מזה השאלות האלו
 22 [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23, עמ' 89, שו' 9-12]
 23
 24 ולשאלה האם יכול אם לסבול ממחשבות שווא מבלי ללקות בדמנציה השיבה "בוודאי, ולדוגמא
 25 וסיכמה שאלה זו בעדותה של ד"ר פאינה מור היתה אמינה מאוד. [ראו: פרוטוקול דיון מיום
 26 30.5.23, עמ' 89 שורות 24-26].
 27 131. עדותה של ד"ר פאינה מור היתה אמינה מאוד. ד"ר פאינה מור זכרה במדויק את המנוחה, ולא
 28 רק אותה, כי אם את כל המשפחה. ד"ר פאינה מור טיפלה במנוחה שנים רבות. ד"ר פאינה מור
 29 עמדה על כך שעדותה אינה מכוונת למועד אחד או שניים, או לבדיקה אחת או שתיים כי אם
 30 להיכרות רבת שנים עם המנוחה, שיחות ארוכות שניהלו עת הגיעה לביקור במרפאה, תוך שעמדה
 31 על כך שדווקא משיחות החולין שנערכו ביניהם, עת הגיעה המנוחה למרפאה, שנערכו לעיתים גם
 32 זמן רב, ניתן היה ללמוד על מצבה לא פחות, אם לא יותר, מאשר מבדיקות כאלה או אחרות. ד"ר
 33 פאינה מור העידה כי אין מצב שהמנוחה היתה לא כשירה לחתום על המסמכים.
 34 132. עדותה של ד"ר פאינה מור עולה בקנה אחד עם רישום ביקור שערכה, עת הגיעה אליה המנוחה,
 35 ביום 17.3.2019 בו ציינה "מצבה הרפואי והקוגניטיבי אינו דורש אפוטרופוס. מסוגלת לקבל
 36 החלטות בעצמה בצורה שקולה עם שיפוט תקין ולטפל בעצמה".

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

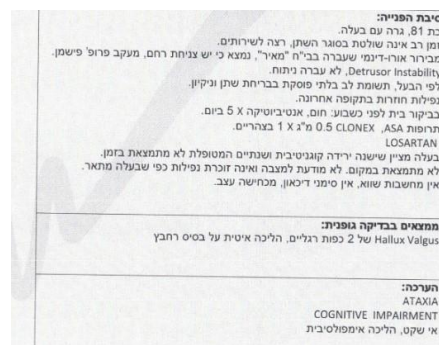
תיק חיצוני: 3_324757

1 133. יתר על כן, ד"ר פאינה מור ביקשה לומר משהו מהלב, ודבריה מדברים בעד עמם, והם יובאו
 2 במלואם להלן: "רו' הייתה אישה קטנה, רזה מאוד, כמו בלרינה, היא אימא טובה, אישה טובה
 3 לבעלה, מדוע צריך לאשפז או לבקש בדיקה פסיכיאטרית בכפייה, בעבר היא הסכימה לבדיקה
 4 פסיכיאטרית לבקשת בעלה ללא כפייה, מדוע צריך בדיקה בכפייה, הרי בדיקה פסיכיאטרית
 5 כפויה דורשים רק לאדם שמסוכן או לעצמו או לסביבה זה לפי חוק, לפי חוק לא היה צורך
 6 בבדיקה כפויה, אז מדוע בני משפחתה דרשו זאת? [ראו פרוטוקול דיון מיום 30.5.23, עמוד 84
 7 שורות 14-19].

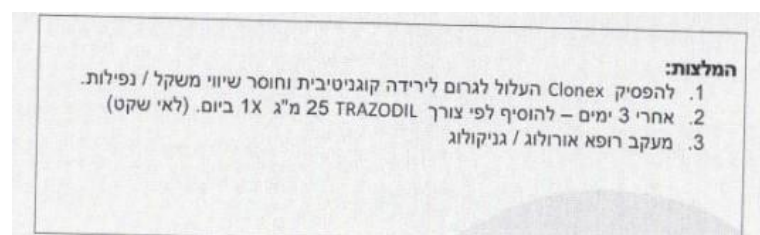
8 134. משכך, בית המשפט נותן לעדותה של ד"ר פאינה משקל רב, לגבי ההכרעה בשאלת הכשרות
 9 של המנוחה.

עדותו של ד"ר אייזנברג

12 135. ד"ר אייזנברג ראה מספר פעמים את המנוחה, כבר במהלך שנת 2018.
 13 136. ביום 12.2.18 מוציא ד"ר אייזנברג מכתב, המופנה לרופאת המשפחה של המנוחה, ד"ר פאינה מר
 14 ובו נכתב כי המנוחה לא מתמצאת בזמן ובמקום, לא מודעת למצבה, יש לה חוס ו היא נוטלת
 15 אנטיביוטיקה + קלונקס, והוא ממליץ להפסיק קלונקלס, משום שהוא גורם לירידה קוגניטיבית,
 16 כדלהלן:

17

18

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 137. בתאריך 23.09.2018 ד"ר אייזנברג בדק את המנוחה והמליץ על מינוי אפוטרופוס למנוחה, על
 2 גופה ורכושה תוך שציין כי המנוחה הביעה בפניו את רצונה כי בעלה ימונה (יצוין כי באותה העת
 3 לא מונה אפוטרופוס למנוחה).
- 4 138. ד"ר אייזנברג פוגש את המנוחה גם במועד הסמוך לחתימתה על הצוואה השנייה, בתאריך
 5 22.01.2019, טרם חתימתה על ייפוי הכח מתמשך, ובחוות דעתו מציין כי המנוחה מבינה
 6 ומסבירה את עניין יפוי הכוח, הן לענייני בריאות והן לעניינים אישיים ומביעה אמון באחד
 7 מילדיה, באופן עקבי. עוד מציין ד"ר אייזנברג כי המנוחה מבקשת שאותו בן ימונה, כאשר
 8 תזדקק לכך, לטיפול בענייניה הכספיים. בסיכום כותב ד"ר אייזנברג כי הנבדקת כשירה להחליט
 9 ולמנות מיופה כוח לייפוי כח מתמשך, הן על הגוף והן על הממון.
- 10 139. בפועל, חוות דעתו של ד"ר אייזנברג, אשר צורפה בתמיכה ליפוי הכח המתמשך ולצורך הפעלתו
 11 בכל הנוגע לענייני רכוש, נערכה בזמן אמת, בעת שביקר את המנוחה בביתה.
- 12 140. ד"ר אייזנברג נשאל רבות אודות ביקוריו אצל המנוחה ובאיזה אופן מבצע את בדיקותיו
 13 והערכותיו, וכן על השוני שבין האמור במסמך משנת 2018 לבין חוות הדעת שניתנה ב-2019, כפי
 14 שיובא להלן:
- 15 ש"ש חוות דעת רפואית שלך, מיום 23/09/2018 (נספח א' לבקשה בתיק יישוב סכסוך
 16 לבקשת התובע) אתה מגיע אל בני הזוג ג' וכתבת שבעלה נכח בבדיקה, ?
 17 ת. חלק מהשיחה, כתוב בשיחה ב 4 עיניים
 18 ש. תסביר לי מה ההבדל בין החלק בשיחה ש' ג' היה נוכח לבין החלק בשיחה ב 4 עיניים ?
 19 ת. כשאני מגיע למשפחה, או היא אלי למרפאה, אני שואל מה בקשתכם, מה הסוגיות שאתם
 20 מבקשים שאתייחס אליהם, אני נותן לכל מלווה להביע את דעתו, הוא רוצה לחלוק מה
 21 שבעיניו זה מידע, אני רוצה לשמוע מה יש לו להגיד, כדי לדעת מה חושבים, אבל כשאני בא
 22 לעשות את ההערכה הקוגניטיבית בוודאי אם זה קשור לאפוטרופוס, צוואה, ייפוי כח
 23 מתמשך אני דורש שכולם ייצאו חוץ מהנבדק/ת שלא תהיה השפעה שגורם מסוים נוכח
 24 והנבדק לא יהיה מושפע בהשפעה הלא ראויה, לכן בחלק הראשון הבעל נוכח, כשאני מגיע
 25 למהות הבדיקה אני מבקש מכולם לצאת לפעמים כועסים, לפעמים מתנגדים, אני מציין
 26 שהשיחה התקיימה ב 4 עיניים
 27 ש. בחלק הראשון כתוב הבעל מבקש למנותו כאפוטרופוס, בקשה הנובעת ממצב הנבדקת
 28 ומהעובדה שהיא מתנפלת עליו ועל בתם המשותפת, בחלק השני שזה הגישה שאתה אמרת
 29 שזה איתה בלבד, בשיחה ב 4 עיניים טוענת הנבדקת שאם הגיעה משטרה זה כי הבת
 30 הרביצה לה ולא להיפך, אז יש כאן קונפליקט מאוד גדול בין עמדת המטופלת לבד לבין עמדת
 31 המטופלת כשהיא יחד עם בעלה, אני שואל אם מה שכתבת בשורה לפני כן הערכה מחודש,
 32 הנבדקת אינה נוטלת תרופות שהומלצו לה לשיפור מצבה, האם למעשה חוות הדעת שלך
 33 בעניין האפוטרופוסות מבוססת על השורה הזו?
 34 ת. לא
 35 ש. אז על מה מבוססת?
 36 ת. המסקנה שלי מבוססת על ההערכה הכללית, מצבה הקוגניטיבי, ועל רצונה למנות
 37 אפוטרופוס כשדיברתי איתה ב 4 עיניים

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 ש.תסכים איתי שבשל זה, בחודש ספטמבר 18 היא לא מטופלת כראוי?
 2 ת.הייתה תרופה אחת שהיא לא קיבלה, שהייתה מומלצת, אבל מעבר לכך, אין כאן רשימה
 3 של כל התרופות, אני יכול להגיד באופן נקודתי שהייתה תרופה אחת שהומלצה והמלצה זו
 4 לא יושמה, אבל אני לא רוצה להרחיק לכת מעבר לזה
 5 ש.איזו תרופה אם מותר לשאול?
 6 ת.אני יכול כרגע לנחש, שתרופה שעשויה לשפר את מצבה, תרופה שגם פרופ' פניג מזכיר
 7 ריבהסטיגמין" [ראו: פרוטוקול דיון מיום 6.6.23 עמ' 114 שו' 19-32 וגם 115 שו' 1-16].
 8
 9 141. ד"ר אייזברג נשאל שאלה קשה – איך זה שחוות דעתו כפי שצורפה ליפוי הכח המתמשך שונה
 10 מזו שנתן בתחילת היכרותו עימה, בחודש פברואר 2018, בה העיד כי מצבה היה פחות טוב. כך
 11 גם נשאל איך בחודש 09/2018, המליץ על מינוי אפוטרופוס על גופה ורכושה של המנוחה ואילו
 12 בינואר 2019, מספר חודשים לאחר מכן, קבע כי היא כשירה לחתום על יפוי הכח מתמשך. להלן
 13 יובאו השאלות והתשובות הרלוונטיות:
 14 ש.אתה מציין בהמשך חוות הדעת שהיא מדברת שוטף, ללא מצוקה, הנבדקת שוללת הזיות
 15 חזותיות או קוליות ואין לה מחשבות שווא או רדיפה, בעקבות זאת אתה ממליץ על יפוי
 16 כח... הנבדקת כשירה להחליט ולמנות מיופה כח, מה בעצם קרה באותם חודשים, 11
 17 חודשים מפברואר 2018 כשהיא הגיעה אליך במצב פחות טוב המלצת הפסקת קלונקס, הגיע
 18 אליך אחרי חצי שנה שם הבעת דעתך לגבי התרופות ולאחר 3 חודשים בינואר 19 היא נהיית
 19 פתאום אדם שהכל חוזר לו?
 20 ת.לא הכל
 21 ש.מה חזר?
 22 ת.אם ניקח את המבחן המיני מנטל, המבחן הזה מאוד נפוץ, בשימוש, מקובל, גם בבית
 23 המשפט, הפסקת הקלונקס שידוע כגורם לירידה קוגניטיבית, פוגע בזיכרון, גורם לבלבול,
 24 זה גורם דומיננטי, ובלי להיכנס למערכת היחסים המשפחתית, היה נדמה לי שהמתח
 25 והסכסוך היה קודם לעזיבתו של הבעל והיה לפני הסכסוכים תקופה ממושכת שהיה סטרס
 26 וסכסוך בין בני הזוג ובני זוג שגרים יחד ונמצאים בכזה מצב כשאחד מהם חולה ותשוש אז
 27 יש השפעות לפעמים יותר קשות ולפעמים הקלות.
 28 אם הייתה הטבה או הקלה בדיכאון, אם עקב עזיבת הבעל היא התחילה לישון יותר טוב
 29 בלילה כי בעלה עזב, חוסר שינה פוגע בתפקוד למחרת.
 30
 31 לשאלת בית המשפט הציון במבחן מיני מנטל שעשיתי לה היה 23/30 האם זה גבוה או נמוך
 32 ומה זה אומר אני משיב כי זה נמוך במידה קלה, שזה אומר שיש ירידה מסוימות בתפקוד
 33 הקוגניטיבי, אבל בגדול, אישה, לדעתי שמסוגלת להביע דעה בעניין מינוי יפוי כח
 34 מתמשך" [ראו: פרוטוקול דיון מיום 6.6.23 עמ' 116, שו' 21-3].
 35
 36 142. ד"ר אייזברג נשאל באם יש הבדל בדרישה, מבחינה קוגניטיבית, לעריכת יפוי כח מתמשך לבין
 37 הדרישה לעריכת צוואה, וכך הוא השיב:
 38 ש.מבחינת קוגניציה ומבחינת יכולת הבנה, האם לדעתך עריכת יפוי כח מתמשך זהה
 39 לעריכת צוואה, האם הדרישה לעריכת צוואה וליפוי כח מתמשך מבחינה קוגניטיבית היא
 40 אותה דרישה?
 41 ת.אני חושב שזה שתי סוגיות שונות, אני אף פעם לא נשאלתי ואף פעם לא חשבתי ואני לא
 42 מבין את ההיגיון שעומד מאחורי השאלה, אני רואה כל סוגיה בפני עצמה, הרי יפוי כח

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

מתמשך או אפוטרופוס הן סוגיות שקשורות במי יטפל בי כאשר אני עדיין בחיים, מי יהי
 האחראי על כל הצרכים שלי, טיפול רפואי, תשלום שכ"ד, מטפלת, בית אבות, כל מה
 שקשור לרווחתי כאדם שלא יכול לקבל החלטות, מי ידאג לטובתי, ואילו צוואה זה כשאני
 לאחר 120 שנה למי אני רוצה להוריש את נכסיי, זו שאלה מאוד מאוד שונה. לגבי הכשירות,
 חלק משתי הסוגיות קשורות בכשירות מסוימת, צריך להבין את השאלה ואת הסוגיה וצריך
 לדעת שיש על מי הוא סומך"
 [ראו: פרוטוקול דיון מיום 3.6.23 עמ' 117 שו' 14-4]

[..]

"ש.לעניין פברואר 18, אתה פוגש את הגב' לראשונה ב 12/02/2018 ואתה ממליץ להפסיק
 קלונקס ולפי הצורך להוסיף טרזודיל?
 ת.נכון
 ש.6 ימים לאחר מכן, אתה נקרא שוב ב 18/02/2018?
 ת.אין לי מסמך מאותו תאריך
 ש.צורך לבקשה למינוי אפוטרופסות, ואתה רושם, זה אחרי שהיא מפסיקה את הקלונקס
 בהוראתך, כמה זמן אחרי שמפסיקים קלונקס ההשפעה השלילית יורדת?
 ת.מעין במסמך, אני לא בטוח, אני לא ציינתי, בדרך כלל אני משאיר את התהליך של
 הפסקת תרופה בידי רופא משפחה, ובדרך כלל מומלץ להפסיק תרופה בהדרגה, באיטיות
 ש.איפה זה כתוב בהדרגה?

ת.אני גם לא כתבתי באופן מוחלט פתאום בין לילה, אני סומך על רופא משפחה, לא אני
 נתתי את הקלונקס, הרופא שחתם על המרשם אמור לדעת איך להפסיק (ממשיך לעיין
 במסמך) אני כותב שנקראתי פעם שניה על ידי הבעל בהפרש של 6 ימים שיש התדרדרות
 במצבה, היא סובלת מנפילות תכופות, המכתב השני היה מיועד לביטוח לאומי או ביטוח
 אחר, אז המטרה הייתה שונה, אישה לא מתפקדת, לא שולטת בשתן, אז היא צריכה עזרה
 מביטוח לאומי לסיעוד, וזה גם בסיכום שלי, עזרה בהכנת אוכל, בניידות, ברחצה זו לא
 הערכה קוגניטיבית זו הערכה לעזרה בתפקוד, אני אסכם, כנראה ממבט מצומצם, הביקור
 ב 12/02 היה לייעוץ רפואי, אני ממליץ להפסיק קלונקס כי אני חושב שהתרופה הזו מזיקה
 זה ייעוץ מרופא לרופא, המכתב מ 18/02 היה לביטוח לאומי המלצה לעזרה פיזית, גופנית"
 [פרוטוקול דיון מיום 6.6.23 עמ' 117 שו' 32-26 וגם עמ' 118 שו' 12-1]

[..]

"ש.הביקור שלך את הגב' בספטמבר 23/09/2018 תאשר לי בבקשה, אנחנו בלי הקלונקס,
 מפברואר עד ספטמבר חלפו חודשים ?
 ת.אדם שמכור לקלונקס או אסיבל, בתור רופא אפשר לעשות גמילה מקלונקס במשך
 חודשים ולכן אני לא מאשר לך
 ש.תסביר לי אתה פוגש את הגב' בפברואר 18, להערכתך צריכה להפסיק קלונקס ב 09/18
 אתה מתייחס לבדיקה מ 02/18 אני מאמינה שרופא במעמדך לא היה רק רושם הנבדקת
 אינה נוטלת תרופות, היה רושם וממשיכה לקחת קלונקס, הרי זה שורש הבעיה, למה זה
 לא רשום כאן?

ת.זה ציטוט של חצי משפט, כתבתי, אינה נוטלת תרופות שהומלצה לה
 ש.ואם היא הייתה ממשיכה לקחת קלונקס היית רושם, הרי אמרת לה בפברואר להפסיק
 והיא לא מפסיקה, למה לא ציינת שהיא לא הפסיקה לקחת קלונקס?
 ת.השאלה במקום, אני רק יכול מתוך עיון במכתבי, שבביקור השלישי שלא כמו הביקור
 הראשון והשני, כאן הנושא היה נושא אחר, חדש, כאן היא מבקשת אפוטרופוס, היא במצב
 מעורער, היא מבקשת למנות את בעלה כאפוטרופוס, דווקא 7 חודשים אחרי שפגשתי אותה

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

פעם אחרונה אני חושב שזה נכון להתייחס לסוגיה של אפוטרופוס בין אם היא עדיין נוטלת קלונקס ובין אם לא, כי אם היא סובלת מבעיית שיווי משקל והיא עלולה ליפול ולהגיע לבית חולים וצריך לנתח תוך 24 שעות שבר בירך, אז אין זמן לבדוק אם יש אפוטרופוס או אין. "
 [ראו: פרוטוקול דיון מיום 6.6.23 עמ' 118 שו' 31-26 וגם 119 שו' 11-1]

[...]

"ש.הבעל עזב את הבית, אתה עורך את חוות הדעת הזו ב 22/01/19 הבעל עזב את הבית בינואר 19, האם אתה יודע כמה זמן לפני הבעל עזב את הבית?
 ת.אני לא יודע, אני מניח שזה מאז הביקור הקודם שלי, אני לא מתמקד בשחזור הצעדים של היחסים היום יומיים, היה שינוי משמעותי, כנראה מאז הביקור הקודם שלי ש.הגב' אובחנה עם דמנציה בפברואר 18, בעלה עוזב את הבית 12 יום בלבד לפני שפגשת אותה בינואר 19, אתה מצפה שמאירוע כל כך משמעותי שפתאום ישתפר ממצב שהיא זקוקה לאפוטרופוס למצב שהיא כשירה לחתום על יפוי כח?
 ת.קודם כל דמנציה זה מילה מאוד טעונה, לפעמים לא מדויקת ולא מוצדקת, ואפילו אם קיימת דמנציה יש דרגה קלה/בינונית/קשה, במכתבי הראשון ב 12/02/2018 אני לא כתבתי דמנציה, אני כתבתי ירידה קוגניטיבית, המשמעות שהיום יש ירידה בתפקוד הקוגניטיבי, אבל אולי עם הפסקת הקלונקס, מצבה הקוגניטיבי ישתפר ואז מסתבר בדיעבד שהשימוש במילה דמנציה לא היה נכון כלל, ולכן אני לא אומר שהאישה דמנטית אלא יש לה בלבול ממצב מסוים שיכול לחלוף, הדמנציה המדומה/מוטעית/שגויה/ יכול גם לחלוף.
 ש.כשהיא מתלוננת 09/18 על זה שבעלה מכה אותה, זה אופייני לחולי אלצהיימר ובעלה טוען שהיא הכתה אותו, חוץ מהעניין הקוגניטיבי, זה הגיוני לחולי אלצהיימר לסבול מחשבות שווא, התקפי זעם, בכי חסר שליטה, צעקות, אלימות כלפי הסובבים אותם?
 ת.כן, כן, כן, כן.

לשאלת בית המשפט האם אתה סבור שהמנוחה הייתה חולה באלצהיימר אני משיב כי לא בטוח, אני מאוד נזהר, אני משתדל לא לתת תשובה, להכריע על שאלה זו במפגש הראשון, שמע הייתה בעיה חולפת ואז אני עושה עוול, אני אוסיף עוד נקודה, אלצהיימר זה לא מקשה אחת, שחור/לבן, יש דרגות ממצב מאוד גבולי, כמו שאומרים גוונים של אפור, כל מגוון מאבדים יכולות מסויימות ויש מסמך תעודת רופא שבימ"ש נעזר בה, בין השאלות שם יש שאלות האם המטופל מסוג להביע דעה בעניין אפוטרופוסיות יכול להיות שאדם דמנטי, אבל עדיין שמורה לו היכולת להגיד מה הוא רוצה.
 [ראו: פרוטוקול דיון מיום 6.6.23 עמ' 120 שו' 32-27 וגם עמ' 121 שו' 17-1].

143. בית המשפט אינו מתעלם מהפער שבין האמור במסמך ד"ר אייזנברג מחודש פברואר 2018 לבין האמור בחוות הדעת שלו מינואר 2019, בעיקר לגבי השאלה כיצד יכול להיות שמצבה של המנוחה השתפר, תחת קבלת עמדתו של המומחה שאין שיפור אצל מי שלוקה בדמנציה. יחד עם זאת בית המשפט מקבל את עמדתו של ד"ר אייזנברג לפיה לא ציין בשנת 2018 כי המנוחה סבלה מדמנציה, כי אם בירידה קוגניטיבית, תוך דגש כי באותו מסמך גם מציין שהמנוחה עם חום, נוטלת אנטיביוטיקה ומומלץ שתפסיק לקחת קלונקס כי הוא גורם לירידה קוגניטיבית.
 144. דווקא משום שד"ר אייזנברג ראה את המנוחה גם ב- 2018, עת היתה מטופלת בקלונקס במינון גבוה, וגם ב- 2019, עת הגיע לביתה ליתן חוות דעת לגבי חתימה על מסמך רפואי, תוך שתיאר

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

את הסיבות שיכולות להביא לשינוי במצבה, ואת ההבדל בין המלצה למינוי אפוטרופוס לבין
 חוות דעת לשם חתימה על ייפוי כח מתמשך, בית המשפט נותן משקל רב לעדותו.
 145. עדותו של ד"ר אייזנברג היתה אמינה, רציפה, וממנה עלה כי הוא מכיר את המנוחה, וכי הגיע
 לביתה מספר פעמים, כאשר לכל ביקור היתה מטרה ברורה. לפי עדותו המנוחה היתה כשירה
 לחתום על ייפוי כח מתמשך, בינואר 2019 ומכאן מירב הסיכויים כי גם במועד הסמוך לחוות
 הדעת, חודש אחד בלבד לאחר מכן, בפברואר 2019, היתה המנוחה כשירה לחתום על הצוואה
 השנייה.

עדותו של עו"ד ליפסקר בכל הנוגע להתרשמותו מכשירותה של המנוחה

146. גם עו"ד ליפסקר נפגש בזמן אמת עם המנוחה, בעת עריכת ייפוי הכח המתמשך ובהמשך בעת
 חתימתה על הצוואה השנייה, ולכן עדותו, על אף שאין מדובר בעד בעל השכלה רפואית, היא
 חיונית לצורך הכרעה בהליך.

147. במסגרת חקירתו נשאל עו"ד ליפסקר רבות אודות מצבה הקוגניטיבי של המנוחה ואיך הוא בחן
 זאת ובאם דרש מספיק מידע רפואי, ולהלן עדותו הרלוונטית לעניין זה:

ש. בייפוי כח מצורף מסמך של ד"ר אייזנברג מ 22/01/2019 אתה יודע מה זה מבחן פולשטיין
 מיני מנטל?

ת. יודע באיזה רמה? ידיעה כללית כעו"ד שעוסק בתחום אני יודע מה זה, ידיעה מקצועית, אני
 לא ד"ר.

ש. אתה יודע שמבחן 23 מ 30, זה לא אדם מהנורמה זה אדם עם דמנציה, השאלה שלי אם אתה
 יודע שעמדה בפניך אישה עם דמנציה?

ת. אני אקדים ואסייג וזה רלוונטי לכל מה שאומר, כל ההתייחסות שלי היא התייחסות כעו"ד
 משפחה ולא כאיש בעל מעמד מקצועי בתחום הפסיכוגריאטרי, מכאן ואילך אני אחדד –
 כשפגשתי את המנוחה ב 14/01/2019 למיטב זכרוני, ראיתי במסמכים שהיא הציגה לי,
 שנעשתה לה בדיקה פסיכוגריאטרית במועד מוקדם יותר שקבעה למיטב זכרוני, המסמך
 לא לפני שיש לה חוסר כשירות קוגניטיבית, היות ואני בפגישה זו התרשמתי ממצב
 קוגניטיבי, מנטלי אחר, אחר שהוא כן כשיר והיא מסוגלת לבצע פעולות משפטיות, שאלתי
 אותה שאלות כלליות על המצב במדינה, החודש, היום, אירועים של התקופה האחרונה,
 השיחה הניחה את דעתי שהיא כשירה ומסוגלת לבצע פעולה משפטית אבל בגלל שראיתי
 את המסמך אמרתי שתנאי לעריכת ייפוי כח מתמשך יהיה בדיקה פסיכוגריאטרית שתאשר
 את כשירותה לערוך את המסמך

ש. כלומר הקפדת יותר?

ת. למיטב הבנתי וידעתי זה חלק מהאתיקה הנדרשת, אולם גם שכל הישר לנוכח הימצאותו
 של מסמך מוקדם כפי שצינתי"ר]ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23 75 שו' 9-27].

[...]

ש"י היה נכון לומר שראיתי שני מסמכים, אחד של ד"ר אייזנברג מ 22/01/2019 ומסמך נוסף
 שאתה לא זוכר מאיזה תאריך הוא?

ת. כן

ש. וזה היה נכון גם ערב חתימת הצוואה וגם ערב חתימת התצהיר?

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

1 ת. אמת, מעת שראיתי את חוות הדעת מ 22/01/2019 וכאשר התרשמתי גם עובר לעריכת
 2 הצוואה בפברואר וגם עובר לעריכת התצהיר למאי שמצבה המנטלי והקוגניטיבי של
 3 המנוחה נשאר כפי שהתרשמתי ממנו בינואר הרי שעל בסיס זה היא ערכה בפני את
 4 המסמכים. [ראו: פרוטוקול 30.5.23 עמ' 75 שורות 31-28 וגם עמ' 76 שורות 3-1].

[...]

5
 6 ש. למה לא כתוב בייפוי הכח שאתה טורח להזמין עבורו חוות דעת פסיכוגריאטרית שעמד
 7 בפניך אדם עם מוגבלות?

8 ת. בשאלה שלך מובלעת הנחה שכביכול המנוחה כאשר התייצבה בפני לחתום על ייפוי הכח
 9 המתמשך הייתה עם מוגבלות, אני לא חוויתי אותה כאדם עם מוגבלות, לא פיזית ולא
 10 מנטלית, נאמר במסמך הפסיכוגריאטרי, אני מפנה לתשובה האחרונה שהיא כשירה לערוך
 11 ייפוי כוח ולמנות מיופה כח ללא הגבלה וסייג ולכן אני לא סברתי ולא סבור כעת שהיה צורך
 12 לכתוב במסמך שהיה מדובר באדם עם מוגבלות, זו לא המציאות שאני ראתי.

13 ש. בייפוי הכח, המנוחה קובעת מנגנון שבו כל ההודעות שקשורות לייפוי הכוח נשלחות לבן ר'
 14 שמתגורר ביישוב הבונים, או לנייד שלו או למייל שלו, האם זה נכון?

15 ת. זה נכון חלקית, משום שנקבע בייפוי כח גם חובת דיווח טרם כניסתו לתוקף יידוע בנה הנוסף
 16 ב' כפי שמפורט

17 ש. זה נכון שקבעתם שמי שיקבע בנושאים רפואיים הוא פסיכוגריאטר מטעם שני בניה של
 18 המנוחה?

19 ת. כפי שכתוב במסמך ייפוי הכח

20 ש. מייפוי הכח עצמו הוא ר' בנה, למה שלא יתמנה בעלה שנשוי לה 50 שנה?

21 ת. אי אפשר אפילו לומר את זה "הפיל הלבן שבחדר" כי יסוד כל השיחה שקיימנו ב
 22 14/01/2019, וכפי שאמרתי עוד קודם לכן כבר בפניית צד ג' שתיאר מה מתרחש במשפחה
 23 – עו"ד מעוז, היה ברור לחלוטין שהמנוחה ובעלה שרויים בסכסוך מר ומכוער. [ראו:
 24 פרוטוקול דיון מיום 30.5.23 עמ' 76 שו' 31-14].

25
 26 148. ביפוי הכח המתמשך ניתנה הוראה שמיפוי הכח בענייני הרכוש יכנס לתפקידו באופן מיידי, מיום

27 המיני, וזאת לאור הברחת רכוש כפי שטענה המנוחה בפני עו"ד ליפסקר (ראו: פרוטוקול דיון

28 מיום 30.5.23 עמ' 77 שורות 20-5). עו"ד ליפסקר נשאל מדוע יפוי הכח הופעל במידי, והוא

29 השיב:

30 "ש.אם ד"ר אייזנברג כתב שר' היא בסדר, יכולה לחתום על מסמך משפטי, איך אתם קובעים
 31 את המנגנון של הפעלה מיידית, לא הרופא צריך לאשר את הפעלת ייפוי הכוח?"

32 ת. רק לעניין הרכוש, עניין הרכוש הוא מוחרג ככה שיכול להיכנס לתוקף מידי, ואני חייב לומר
 33 כמי שעוסק בתחום שזה לא חריג, הוראות כאלו אנחנו מוצאים מעת לעת, בקשות כאלו

34 אנחנו נתקלים מעת לעת להפעיל מיידית הסמכה לעניין הרכוש" [ראו: פרוטוקול דיון מיום
 35 30.5.23, עמ' 78 שו' 31-27].

36
 37 149. עו"ד ליפסקר נשאל מדוע יש פער בין מועד חתימת יפוי הכח המתמשך לבין מועד הוצאת האישור

38 הרפואי, בפער של 9 ימים והוא השיב:

39 ש.יש פער של 9 ימים בין המסמך של ד"ר אייזנברג לייפוי הכח, למה אתה לא מתעקש על
 40 מסמך רפואי יום קודם?

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
 ת"ע 20952-05-22
 ת"ע 20948-05-22
 ת"ע 20954-05-22
 תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

1 ת. אני רק יחזור שההתרשמות שלי מהמנוחה כבר ב 14/01/2019 שהיא הייתה בסדר גמור, לא
 2 הייתי במצב שהכשירות שלה הייתה תלויה על בלימה, היה ברור לי שהיא כשירה לערוך
 3 את המסמך" [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23, עמ' 79 שו' 5-1].
 4

5 150. אותה שאלה נשאל עו"ד ליפסקר בעניין כשרותה של המנוחה לחתום על הצוואה :

6 "ש.זו אותה התשובה גם כלפי הצוואה שנחתמה 25/02/2019?
 7 ת. בהחלט, אם הייתי מתרשם עובר לחתימת הצוואה שאם יש ספק או סימן שאלה על
 8 הכשירות לערוך מסמך שכזה הייתי מפנה לעריכת בדיקה נוספת" [ראו: פרוטוקול דיון
 9 מיום 30.5.23, עמ' 79 שו' 6-8].
 10 [...]

11 ש. בפגישה ב 14/01/2019 האם הסברת לר' ור' שאם היו ממנים לה אפוטרופוס היא כבר לא
 12 יכולה לחתום על אף מסמך?
 13 ת. בוודאי, הסברתי את ההבדל המשמעותי בין משטר של אפוטרופוס לבין משטר של ייפוי כח
 14 מתמשך ואמרתי שלאור התרשמותי שאין לה מניעה לחתום על ייפוי כח מתמשך אני רואה
 15 עדיפות לכלי המשפטי הזה אל מול האלטרנטיבה ובלבד שאיש מקצוע יתרשם שהיא
 16 כשירה" [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.2023, עמ' 80 שו' 19-32].
 17

18 151. עו"ד ליפסקר הוסיף והעיד כי למד מהמנוחה על מערכת היחסים בינה לבין בעלה – מערכת
 19 יחסים קשה, שעלתה כנושא עיקרי (ולא שולי) במפגשים עימו, תוך שציין כי גם שאלת מידורה
 20 של הבת מהצוואה עלתה בשיחה, כדלהלן: "לשאלת בית המשפט אחרי שהמנוחה ראתה את
 21 הצוואה ההדדית היא אמרה לך למה היא רצתה לשנות אותה, אני משיב שזה היה תואם לכל
 22 מה שהיא סיפרה כי היחסים עם בעלה במצב נורא, אלים מאוד, מבחינה רגשית, זו לא הייתה
 23 סיטואציה להעלות בפניה אפשרות שהצוואה הקודמת מ 2013 תהייה רלוונטית, לי היה חשוב
 24 לראות את המסמך כדי לראות שהיא הדדית, מבחינת המהות זה היה קוהרנטי. ולגבי הבת היא
 25 תיארה בפירוט מערכת יחסים קשה איתה שהלכה והתגבשה לחזית אחידה של הבת עם בעלה
 26 מולה וזה היה מאפיין מאוד בוטל, בשיחה איתה היא הצטערה על זה, היא תיארה את הבת
 27 בחזית אחידה עם בעלה. כשהיא אמרה שהיא מצווה רק לשני ילדיה ואתה יודע שיש לה
 28 שלושה ילדים לא שאלת מה קורה עם הבת, אני משיב כי היא הבהירה לי שהבת לא תקבל שום
 29 דבר, זו לא הייתה הזדהות, אני לא נכנסתי לעומק הפעולות הרכושיות והכספיות, היא טענה
 30 להעברת נכסים על שם הבת, כספים על שם הבת, כלומר פעולות שהבעל שלה עושה עם הבת
 31 כדי לפגוע בה, זה היה במהות השיחה ולא שולי." [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23, עמ' 81
 32 שורות 15-27].

33 152. כעולה מעדותו של עו"ד ליפסקר, לצורך חתימת המנוחה על יפוי כח מתמשך הוזמנה חוות דעתו
 34 של ד"ר אייזברג אשר קבע כי המנוחה כשירה לחתום על יפוי כח מתמשך. עו"ד ליפסקר הסתמך
 35 על חוות דעת זו גם לצורך עריכה וחתימת הצוואה ביום 25.2.2019.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 153. עדותו של עו"ד ליפסקר, מצטרפת לעדותם של ד"ר פאינה מור וד"ר אייזנברג, ואף שעו"ד
2 ליפסקר אינו בעל השכלה רפואית, ניתן ללמוד שהתרשמותו עולה בקנה אחד עם ממצאיהם
3 הרפואיים, ועל כן בית המשפט נותן גם לחוות דעתו משקל, בהכרעתו כי המנוחה היתה כשירה
4 לחתום על הצוואה השנייה. לזאת יש להוסיף כי עו"ד ליפסקר פגש את המנוחה 3 פעמים, והוא
5 חזר והדגיש כי בכל שלושת הפעמים המנוחה נראתה כשירה תוך שחזרה על אותו הרצון.
6 154. לסיכום עדויות אלה יצוין כי הלכה למעשה, כל מי שפגש את המנוחה בזמן אמת, בו חתמה על
7 המסמכים, העיד בצורה מהימנה על כשירותה.

עדויות הצדדים ועדיהם

- 8
9
10 155. עדותה של הבת בנוגע לאשפוזה של המנוחה, עומדת בסתירה לעדותה של ד"ר פאינה מור לפיה
11 הבת והבעל ניסו לאשפזה [ראו: פרוטוקול דיון מיום 17.5.2023, עמ' 36, שו' 23-32].
12 156. בהמשך החקירה מאשרת הבת כי עבדה בקופת חולים כאשר הבוס הישיר שלה היה הפסיכיאטר
13 הראשי והוא זה שמאשר את האשפוזים הכפויים [ראו: פרוטוקול דיון מיום 17.5.2023, עמ' 37,
14 שו' 1-26].
15 157. מתשובת לשכת הפסיכיאטר המחוזי לא נמצאה עדות לדברי ד"ר פאינה מור.
16 158. בחקירתו העיד הבן ב' כי הבעל רצה לאשפז את המנוחה בשנת 2018 [ראו: פרוטוקול מיום
17 18.5.2023, עמ' 52, שורות 12-15].
18 159. גם הבן ר' העיד לגבי ענין האשפוז ולטענתו הבעל והבת ניסו לאשפז את המנוחה מספר פעמים
19 וזה כמעט הצליח להם בפעם האחרונה בינואר 2019, והוא זה שעצר אותם מלעשות כן
20 [ראו: פרוטוקול דיון מיום 19.5.2023 עמוד 65 שורות 10-1].
21 160. העדויות והראיות הסותרות תמוהות. מחד, לא נראה כי ד"ר פאינה מור היתה מעידה על בקשה
22 לאשפוז כפוי שלא היתה. יתר על כן, ד"ר פניג, העיד כי יש תיעוד שהפסיכיאטר המחוזי התנגד
23 לאשפוז הכפוי ועל כן קיבל את טענת המנוחה לפיה הבת ניסתה לאשפז אותה אשפוז כפוי,
24 כטענה מבוססת [ראו: פרוטוקול דיון מיום 6.6.23 עמוד 126 שורות 25-26], ומאידך, אין עדות
25 לכך. יחד עם זאת לא ניתן להתעלם מהקשר שבין הבת לפסיכיאטר המחוזי. גם אם אקבל את
26 טענת הבעל כי לא שלח בקשה לאשפוז הכפוי של המנוחה, די יהיה בכך שאמר זאת למנוחה,
27 על מנת להעיד על בעייתיות קשה.
28 161. לגבי מצבה של המנוחה נשאל הבן ר' וזה העיד בחקירתו כי אף פעם לא היתה למנוחה דימנציה
29 קשה [ראו: פרוטוקול דיון מיום 18.5.2023 עמוד 55 שורה 21]. ר' הבהיר כי המנוחה הפכה

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 לסיעודית רק כחודש וחצי לפני שנפטרה [ראו: פרוטוקול דיון מיום 18.5.2023 עמוד 56 שורה
2 (22-24).
- 3 162. עדותה של חלוואה גזאווי – מטפלת המנוחה מטעם מל"ל (דיון ביום 31.5.23) - העדה הוזמנה
4 על ידי הבעל, וכפי שניתן לראות, לא היה בעדותה להוסיף או לגרוע. העדה ציינה כי עבדה תקופה
5 קצרה אצל המשפחה, כ-6 חודשים בלבד, וזה היה לפני שש שנים. העדה העידה כי המנוחה זכורה
6 לה כאישה שלא מתפקדת באופן מלא, היו לה בעיות ברגליים וגם חוסר שיווי משקל. העדה ציינה
7 כי את ההוראות קיבלה מהבעל, ולא ידעה להגיד מעבר לכך. בית המשפט התרשם כי הבאת
8 המטפלת למנוחה, לכל הפחות עת הבאת הגב' גזאווי, היתה לביצוע עבודות טכניות בלבד ועזרה
9 בבית בגלל בעיות ברגליים של המנוחה וחוסר שיווי משקל.
- 10 163. עדותה של גב' גלית בוחבוט – 31.5.23 - העדה הוזמנה על ידי הבעל, וגם עדה זו לא הוסיפה
11 ולא גרעה. העדה ציינה כי התחילה לעבוד אצל המשפחה מתישהוא בין השנים 2018-2019, למשך
12 3 חודשים בלבד, כאשר יום אחד המנוחה לא נתנה לה להיכנס כי חשדה שיש לה רומן עם בעלה.
13 יתר על כן עדותה לא היתה אמינה וזאת נוכח העובדה שמחד טענה כי לא זוכרת את המנוחה
14 ומאידך סיפרה סיפורים רבים. ואם לא די בכך, העידה כי לא זוכרת את עו"ד אצלו חתמה על
15 התצהיר.
- 16 164. בחינת התמונה שהתגלתה בפני בית המשפט, כפי שפורטה ארוכות מעלה, הביאה את בית
17 המשפט למסקנה כי המנוחה הייתה כשירה לצוות בעת חתימתה על הצוואה השנייה מיום
18 25.2.2019.
- 19 165. הדברים עולים בקנה אחד גם עם הבנת מערכת היחסים התוך משפחתית כפי שעלתה מעדויות
20 הצדדים וההליכים המשפטיים. כך בקצרה יאמר כי במסגרת הדיון ביום 31.5.23 ניתנה לבעל,
21 על פי בקשתו, לומר את אשר על ליבו. הבעל הכחיש את כל הטענות שהועלו כנגדו, על כך שהוא
22 בגד באשתו המנוחה עם הבת ועל כך שהיה אלים ו/או היכה את המנוחה. הבעל תיאר מערכת
23 יחסים אוהבת ותומכת וחיים טובים עד השנים האחרונות. הבעל שב וחזר כי טיפל במנוחה,
24 ועשה בשבילה הכל "מא' ועד ת". לדבריו הבנים הסיתו את המנוחה, והכל בשביל כסף, כאשר
25 גילו כי בצוואה הראשונה הורישו הכל לבת.
- 26 166. התרשמותו של בית המשפט, מדבריו הספונטניים של הבעל כי הם נאמרו ביושר, אולם מתוך
27 תפיסת עולמו בלבד, לפיה, עשה טוב בכך שטיפל במנוחה מא' ועד ת'. לא נראה כי הבעל הבין
28 שיכול להיות מצב שבו רצתה המנוחה לפעול באופן עצמאי, לדאוג לעצמה, להחליט על חייה
29 ואולי אף לנהל את כספה. כך למשל העיד כי "הייתי מוציא כסף מהבנק והייתי משאיר לה כמה

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 **שהיא צריכה** ובהמשך **"הייתי לוקח אותה איתי וקונה לה בגדים"** [ראו: פרוטוקול דיון מיום
2 **31.5.23 עמודים 110-112**]. לא נשמעה מדבריו של הבעל, אמירה אחת ממנה ניתן ללמוד על
3 רצונה הפרטי של המנוחה. ועל כן נשאלת השאלה האם דאגה זו לא היתה חונקת מידי עבור
4 המנוחה? מנטרלת מידי? שתלטנית מידי? לא יהיה זה מופרך לסבור כי המנוחה ביקשה עצמאות,
5 ואולי אף עצמאות כלכלית, ואף אם היה זה בגילה המבוגר, זכותה עמדה לה, ולא מן הנמנע כי
6 לבעל היה קושי לקבל שינוי זה.
- 7 167. אין זה סוד כי בין המנוחה לבעל התנהלו הליכים משפטיים ומכתבי הטענות של הצדדים,
8 המנוחה והבעל, בהליכים הקשורים, ניתן ללמוד כי הבעל היה אמון במהלך כל השנים על
9 העניינים הכלכליים שבין הצדדים, ובעת עזיבתו או גירושו את בית המגורים, נותרה המנוחה
10 ללא כרטיסי אשראי (הבעל ביטל את כרטיסי האשראי), יכולת לפעול בחשבון הבנק (הבעל נתן
11 הוראה לפעילות בשתי חתימות), להוציא דואר (הבעל החליף את מנעול תיבת הדואר) ואף
12 להמשיך לראות טלוויזיה, לאחר שהבעל ניתק את מנוי הכבלים.
- 13 168. גם מעדות הבנים ואפילו מעדות הבת, ניתן ללמוד על מערכת יחסים לא פשוטה בין הבעל
14 למנוחה. הבת מחד העידה כי המנוחה התעללה בבעל [ראו: פרוטוקול הדיון מיום **17.5.2023**
15 **עמוד 40 שורות 3-10**] ומאידך העידו הבנים כי הבעל הוא זה שהתעלל במנוחה, נהג כלפיה
16 באלימות, נטש אותה והותיר אותה ללא אמצעי מחיה [ראו: פרוטוקול דיון מיום **18.5.2023 עמוד**
17 **49 שורות 25-28 עמוד 51 שורות 5-12 עמוד 52 שורות 7-15 עמוד 53 שורות 26-29 ופרוטוקול**
18 **דיון מיום 18.5.2023 עמוד 57 שורות 1-15 ועמוד 66 שורות 1-32**].
- 19 169. גם מעמדת האפוטרופוס לדין ניתן ללמוד על בעייתיות במערכת היחסים ששררה בין הצדדים,
20 שהתאפיינה מחד בתחושת ביטחון של המנוחה עם הבן ר' וחשש מנוכחות הבעל **"בחצר הבית**
21 **באותה שעה ישבו מר י' ג'(הבעל) והבת ב' א' ג', הבן ר' ישב מחוץ לבית ברכבו. כאמור הפגישה**
22 **היתה אישית אולם לכל אורך הפגישה ביקשה הגב' ר' כי ר' יקח בה חלק, בנוסף נראתה לא**
23 **רגועה כאשר ראתה את המבקש והבת משוחחים בחצר הבית"** [סעיף 17 לעמדה].
- 24 170. בין אם המנוחה התעללה בבעל ובין אם הבעל התעלל במנוחה, נהיר כי, לכל הפחות בשנים
25 האחרונות, מערכת היחסים בין המנוחה לבעל לא שגתה בשושנים, כך שהיה הגיון בשינוי רצונה
26 של המנוחה, באותה העת, לענין זהות יורשיה.
- 27 171. לאחר שבית המשפט קובע כי המנוחה היתה כשירה לחתום על הצוואה השניה, יש לבחון את
28 טענותיו הנוספות של הבעל, כעילות לפסילת הצוואה.

מעורבות בעריכת הצוואה

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

172. סעיף 35 לחוק הירושה קובע: "הוראת צוואה, פרט לצוואה בעל-פה, המזכה את מי שערך אותה או היה עד לעשייתה או לקח באופן אחר חלק בעריכתה, והוראת צוואה המזכה בן-זוגו של אחד מאלה – בטלה" (ההדגשות שלי – ש.ש.).
173. טענות הבעל בעילה זו נטענו בערבוביה יחד עם טענותיו בעילת השפעה בלתי הוגנת.
174. הבעל טוען כי נסיבות עריכת הצוואה מלמדות שהבן ר' היה מעורב בעריכת הצוואה.
175. טוען הבעל כי עדותו של הבן ר' לפיה לא ידע על כוונתה של המנוחה לערוך צוואה [ראו: פרוטוקול דיון מיום 18.5.23 עמ' 61 שו' 15-23] אינה מתיישבת עם עדותו של עו"ד ליפסקר אשר ערך את הצוואה השנייה והעיד כי הבן ר' נכח בעת הפגישה שהתקיימה ביום 14.1.2019 בנושא עריכת ייפוי הכח המתמשך אשר התייחסה גם לעניין צוואה.
176. עו"ד ליפסקר אישר בעדותו כי הבן ר' היה במשרדו גם בפגישה המקדימה עם המנוחה לשם עריכת יפוי הכח המתמשך ביום 14.1.2019 וגם בעת חתימתה על ייפוי הכח ביום 31.1.2019, אולם הבהיר כי הנוכחות של ר' היתה חלקית, באופן שבהתחלה הסביר, בנוכחות שניהם, על ייפוי הכח המתמשך אולם כאשר הובע רצון להתקדם, המשכה של הפגישה התקיימה בנוכחות המנוחה בלבד וזאת על מנת לבחון את רצונותיה, בדיוק כפי שנעשה בעת החתימה על ייפוי הכח ועל הצוואה [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23 עמ' 73 שו' 19-28].
177. בעדותו מציין עו"ד ליפסקר כי ראיין את המנוחה ב 4 עיניים בכל הנוגע לצוואה כאשר הבן ר' הוצא החוצה. עו"ד ליפסקר אומת עם גרסת עדותו של הבן ר' לפיו הוא כלל לא עלה למשרדו וזה השיב כי אינו רואה סתירה בין העדויות [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.2023, עמ' 79 שורות 25-29].
178. עוד טוען הבעל כי הבן ר' הוא זה שיצר את הקשר הראשוני עם עו"ד ליפסקר הן לצורך עריכת יפוי הכח המתמשך והן לענין הצוואה, והוא זה שנתן הוראות לעריכת מסמכים אלה.
179. מעדותו של עו"ד ליפסקר אין ספק שיצירת הקשר הראשונית נעשתה על ידי הבן ר' [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23 עמ' 73 שורות 3-4 וגם שורות 29-32 ובנוסף עמ' 74 שו' 1-4], אולם אין בכך בכדי להוכיח כי היתה מעורבות של ר' בצוואה.
180. עו"ד ליפסקר נשאל בקשר לפגישה בה חתמה המנוחה על הצוואה, האם קיבלה לפני כן, או באמצעות בנה, את הנוסח, ותשובתו היתה: "לשאלת בית המשפט שכשהמנוחה הגיעה בפברואר והיא רק הגיעה לחתום האם נוסח הצוואה נשלח אליה מבעוד מועד אני משיב כי לא, אני עברתי עליה, ולאחר מכן עברתי איתה, לא שלחתי לא אליה ולא לר', לפעמים יש מצבים שאני שולח ללקוחות, כאן מה שהיא דיברה עליו בפגישה בינואר היה פשוט, ערכתי לפי הדברים האלו, אולי היה משהו טכני, לא פינג פונג של גרסאות, לא נשלח אליה וגם לא לר'".

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 [פרוטוקול דיון מיום 30.5.2023, עמ' 80 שו' 14-18]. עו"ד ליפסקר שב והבהיר כי הפגישות
2 המהותיות נעשו רק עם המנוחה, ועדותו היתה מהימנה.
- 3 181. הבעל מפנה להתכתבויות בין עו"ד ליפסקר לבין ר' מיום 24.2.2019, יום לפני חתימת הצוואה
4 השנייה (25.2.2019) כאשר עו"ד ליפסקר מבקש מר' כד: "הי ר', אם אתה רוצה שאכין צוואה
5 לחתימה היום שלח לי מה אמור להיות בה". ר' משיב: "אני נוסע לאמא, נשלח לך עוד שעתיים"
6 ולאחר מכן כתב "שלחתי לך עקרוני" וטוען כי יש בכך להוכיח את מעורבות של ר' בצוואה.
- 7 182. על כך משיב ר' כי הבעל "חוגג" על ההתכתבויות בין עו"ד ליפסקר לבינו ומסיק מסקנות לא
8 נכונות. כל שסיפק ר' לעו"ד ליפסקר, כך לטענתו, הם פרטיים טכניים גרידא, ולו בית המשפט
9 היה מאפשר חקירה נוספת, יכול היה עו"ד ליפסקר להעיד על כך.
- 10 183. הבעל מפנה לסתירות שבין עדות הבן ר' אשר טען כי נודע לו על הצוואה רק ביום שפתחו אותה
11 ושהמנוחה בכלל לא סיפרה לו לשם מה היא הולכת לעו"ד ליפסקר וכי לא ידע שחתמה אצלו על
12 צוואה חדשה [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.24, עמ' 61 שו' 32-28 וגם עמ' 62 שו' 7-1] לבין
13 עדותו של עו"ד ליפסקר אשר מאשר בעדותו שהתכתב עם הבן ר' בווטסאפ ואף קיבל את צילומי
14 תעודות זהות, ניהל שיח בנוגע להורשה בפן הטכני [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23, עמ' 80
15 שו' 13-9] ואף אישר כי את התיאום לצורך חתימת הצוואה עשה הבן ר' [ראו: פרוטוקול דיון
16 30.5.23 עמ' 79 שו' 10-9].
- 17 184. אכן, כטענת הבעל, קיימת סתירה בין העדויות, אולם אין בכך בכדי לתמוך בטענה של מעורבות
18 בצוואה, במיוחד כאשר עו"ד ליפסקר חזר והעיד כי בעת חתימת המנוחה על הצוואה, הבן ר' לא
19 נכח, ועדותו לא נסתרה.
- 20 185. עו"ד ליפסקר נדרש גם לשאלות בקשר למהותה של הצוואה, וההוראות שבה:
21 "ש.לא הפריע לך שבינאר, דקה קודם ממנה ר' את ר' מידיית לענייני הרכוש ובפברואר עושה
22 צוואה ממנה אותו כיוורש, מנהל עיזבון, הוא אחראי לכל הרכוש והוא לא בתמונה?
23 ת. אני לא מבין את ההערה שהוא לא בתמונה
24 ש. הוא לא בתמונה, פגישות נפרדות והיא ממנה אותו?
25 ת. לא הייתי מגדיר הוא לא בתמונה, אנחנו עורכי דין, אנחנו יודעים שכלקוח חותם על צוואה
26 ומוריש לילדיו אנחנו יודעים שהם לא באים לחתימה אז לא הייתי אומר על סמך זה שהוא
27 לא בתמונה, לגופו של עניין, לא ניתן להציג, לא התעורר אצלי חשש שיש כאן צוואה שהיא
28 מוזרה, או לא סבירה, כי בצוואה שהתבקשתי להכין היא אמרה לי מיד שהיא רוצה
29 שהיורשים שלה יהיו ר' וב' אז זה לא שנתנו למיופה הכח בלעדיות על העיזבון (פרוטוקול
30 דיון 30.5.2023 עמוד 80 שורות 19-27).
- 31
32 186. חרף תכתובת הווטסאפ שבין ר' לעו"ד ליפסקר, אשר בהחלט ניתן לראות בה התכתבות בעייתית,
33 בית המשפט מאמין לעו"ד ליפסקר שלא נתן יד למעורבות ר' בעריכת הצוואה. יתר על כן,
34 ההסברים שנתנה המנוחה לעו"ד ליפסקר, כפי שעולים מעדותו [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 עמוד 81 שורות 15-27], עושים שכל בהקשר לבחירתה למי לצוות את רכושה, כפי שעולה
2 מהוראות צוואתה.
3 187. לענין זה ראו ע"א 99/86 זיידה נ' זיידה: "העובדה שנהנה הזמין את עוה"ד לענייני ירושה שערך
4 את הצוואה ואף שילם את שכר טרחתו, אין בהם משום השתתפות אחרת בעריכתה. ביצוע
5 שליחות של הזוכה עבור המצווה, מסירת פרטי הצוואה לעו"ד לירושה, הסעת המצווה למשרד
6 עורך דין ירושה ואף נוכחות במעמד החתימה, אין בהם כדי השתתפות אחרת בעריכת הצוואה,
7 אשר תביא לבטלותה על פי סעיף 35 לחוק הירושה". וגם בהקשר האמור ראה ע"א 2622/90
8 שני נ' לרנר וע"א 5640/92 אלוני נ' באומן, בו נקבע: "נוכחות של הנהנה בעת עריכת הצוואה או
9 מסירת פרטים על הצוואה על ידי הנהנה לא הביאו לביטול הצוואה על פי סעיף 35 לחוק
10 הירושה".
- 11 188. בע"א 1231/97 זבורסקי נ' כץ נקבע כי "כאשר הנהנית על פי הצוואה ליוותה את המנוח אל
12 עו"ד לצוואה, שערכה את הצוואה וכן שהתה במשרדה, אך מחוץ לחדר שבו נערכה הצוואה,
13 נקבע כי הנסיבות אינן מביאות לביטול הצוואה על פי סעיף 35 לחוק הירושה ואף אינן מקימות
14 חזקה לפיה, הצוואה נערכה תחת השפעה בלתי הוגנת".
- 15 189. נוכח כל המפורט לעיל, וחרף הקשר שהיה בין עו"ד ליפסקר לבן ר' אשר לשיטתו של הבעל
16 מצדיק ביטול הצוואה בשל מעורבותו בה, מעשיו של ר' לא הקימו עובדתית את החשש העומד
17 ביסוד סעיף 35 לחוק, להתערבות פסולה מצד הזוכה בירושה. במיוחד כאשר עדותו של עו"ד
18 ליפסקר היתה מהימנה על בית המשפט, לפיה לא נתן יד למעורבות ר' בצוואת המנוחה.
19 190. זה המקום לציין כי הצוואה השנייה מזכה לא רק את הבן ר' אלא מזכה את שני בניה של
20 המנוחה, בחלקים שווים, קרי גם את הבן ב', שלגביו לא נטען שהיה מעורב.

השפעה בלתי הוגנת

- 21
22
23 191. טענה נוספת שהעלה הבעל לשם ביטול הצוואה השנייה היתה השפעה בלתי הוגנת.
24 192. סעיף 30(א) לחוק קובע: "הוראות צוואה שנעשתה מחמת אונס, איום, השפעה בלתי הוגנת,
25 תחבולה או תרמית – בטלה".
- 26 193. נטל ההוכחה לקיומה של השפעה בלתי הוגנת מוטל על הטוען להשפעה כזו: "כנראה הדרך
27 להצליח בטענה של השפעה בלתי הוגנת היא לא על ידי הוכחה פוזיטיבית של ההשפעה
28 הפסולה, אלא ע"י ביטול החזקה שהצוואה נעשתה עפ"י רצונו החופשי של המצווה". [ראו:
29 פרופ' ש' שילה פירוש ל-[Hyperlink Removed](#), תשכ"ה-1965, הוצאת נבו, כרך 1, בעמ' 271].

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

194. פסיקת בית המשפט ואף הספרות פירשו את ההוראה שלעיל באופן הבא: "עניין לנו בהשפעה הבלתי הוגנת, שאינה השפעה שגרתית מעשה יום יום, אלא השפעה שיש בה מרכיב של אי-הגינות על פי המושגים החברתיים והמוסריים שלנו (ע"א 5185/93 היועמ"ש נ' מרום פ"ד מט(1) 318; ע"א 3828/98 מיכקשווילי נ' מיכקשווילי פ"ד נד(2) 337). קיומה של השפעה בלתי הוגנת או היעדרה צריכים להיקבע על פי עובדותיו של כל מקרה ומקרה. בדנ"א 1516/95 מרום נ' היועמ"ש פ"ד נב(2) 813 קבע השופט מצא ארבעה מבחנים שיש בהם כדי לסייע לבית המשפט להכריע בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת". (ההדגשות הוספו). [ראו: שוחט; גולדברג; פלומין דיני ירושה ועזובון (מהדורה שביעית התשע"ד-2014), עמ' 124].
195. קיימים 4 מבחנים על מנת לבחון אם התקיימה השפעה בלתי הוגנת:
- תלות ועצמאות** – מבחן של מידה. האם בתקופה הרלוונטית לעשיית הצוואה המצווה היה "עצמאי"? מבחינה פיזית ובחינה שכלית – הכרתית ועד כמה? ככל שהמצווה היה יותר עצמאי, תתחזק נטיית ביהמ"ש לשלול קיום תלות של המצווה בנהנה. וככל שהמצווה היה פחות עצמאי, תתחזק הנטייה לחייב את קיום התלות.
- תלות וסיוע** – לאחר שהתברר שהמצווה אכן לא היה עצמאי יש לבדוק האם אכן נזקק לסיוע הזולת, עולה הצורך לבחון האם הקשר שהתקיים בינו לבין הנהנה התבסס על מתן הסיוע שהמצווה נזקק לו. ואם זה הנהנה אשר סייע למצווה להתגבר על קשייו ומגבלותיו ייטה בית המשפט לקבוע שהמצווה היה תלוי בנהנה. כמו כן נשאל האם המצווה נעזר רק בנהנה או הסתייע גם באחרים? ככל שהסתייע ביותר אנשים מתמעט החשש להיווצרות תלות העלולה להוות פתח להשפעה בלתי הוגנת.
- על כן, סיוע של אדם אחד עלולה להעמיד את המצווה במצב של תלות מוחלטת באדם המסייע לו. וקיום מצב הדברים כזה עשוי להוות שיקול התומך בהקמת חזקה להשפעה בלתי הוגנת.
- קשרי המצווה עם הסביבה** – אם ועד כמה היה המצווה תלוי בנהנה, עשויה להיות מושפעת גם מהיקף ומידת הקשרים שקיים המצווה עם אחרים זולת הנהנה. ככל והמצווה היה מנותק לחלוטין מאנשים אחרים או שקשריו עם אחרים היו מועטים ונדירים, תתחזק ההנחה שהמצווה אכן היה תלוי בנהנה. לעניין שאלת ההכרעה אין זה מעלה או מוריד מה גרם לבידודו של המצווה.
- נסיבות עריכת הצוואה** – בוחנים את רמת מעורבותו של הנהנה בעריכת הצוואה של המנוח/ה.
196. לטענת הבעל, מבחן התלות והעצמאות מתקיים במקרה דנן שכן המנוחה הייתה סיעודית והבן ר' הוא זה שטיפל בה, ואף נחתם ייפוי כח מתמשך כשהוא מיופה הכח.
197. בת"ע (משפחה תל אביב-יפו) 44965-05-21 המנוחה נ' המתנגדים (נבו 08.11.2023) נקבע כי "גם אם הוכחה תלות של המנוחה ואיבוד מסויים של עצמאותה בשל היותה סיעודית לא הוכחה

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 תלותה בזולת באופן ששלל את עצמאותה ובפרט לא תלות דווקא במבקש או בנכדה. יש להבחין
2 בין סיוע וטיפול של בן משפחה לבין תלות בו. לא די גם במחלוקות פנים משפחתיות ומערכת
3 יחסים עכורה על מנת לעמוד בתנאי זה של תלות. העיקר הוא תלות של המנוחה במבקש ובנכדה
4 ולא מערכת יחסים קשה בין המבקש לאחיו ושאר בני המשפחה. המתנגדים לא הוכיחו תנאי
5 זה".
- 6 198. את קביעתה של כב' השופטת (בתוארה דאז), ד. בייניש, המתאימה לענייננו, ניתן למצוא גם בע"א
7 2500/93 שטיינר נ' המפעל לעזרה הדדית של ארגון עולי מרכז אירופה, נ(3) 338 {פמ"מ –
8 4/9/1996} כד: "על קיומה של השפעה בלתי הוגנת ניתן ללמוד מגורמים שונים ומשתנים.
9 מצבו הפיזי של המצווה, מצבו המנטאלי והנפשי, מידת חולשתו וסוג התלות שהוא תלוי בזולת,
10 בדידותו וניתוקו מאנשים אחרים, מערכת הקשרים בינו לבין האדם שהוא נזקק לו וקשריו עם
11 אחרים - כל אלה יש בהם כדי להשפיע על מידת השתעבדות רצונו ואובדן השליטה בו או על
12 חשש מפני קיומו של מצב כזה".
- 13 199. ב"דנ"א מרום", מפנה כב' השופט א. מצא למבחן הגיונה של הצוואה. על פי מבחן זה, בכדי לקבוע
14 האם הצוואה משקפת את רצונו האמיתי של המצווה, יש לבחון האם הצוואה סבירה על פי הבנת
15 השופט את הגיונו של המצווה. השופט יוכל לבחון זאת באמצעות הראיות המובאות לפניו: "מן
16 הראיות הבאות לפני בית-המשפט, במסגרת הדיון בתוקפה של הצוואה, קרוב שתצטייר בפניו
17 תמונת חייו של המצווה עובר לכתובת הצוואה, קשריו החברתיים, ערכיו והעדפותיו; ויעלה
18 בידו לבדוק אם הצוואה, מנקודת מבטו המשוערת של המצווה, נראית לכאורה הגיונית. תשובה
19 חיובית לשאלה זו תחזק את ההערכה כי הצוואה משקפת את רצון המצווה (פרשת צוריאנו [38],
20 בעמ' 1075 ופרשת מירסקי [22], בעמ' 159). מנגד, כאשר תוכן הצוואה נראה בלתי סביר, יש
21 מקום לבדוק היטב את כשרות הצוואה (פרשת פרל [31], בעמ' 306)".
- 22 200. בית המשפט מצא כי במקרה דנן מדובר במערכת יחסים שהתבטאה בטיפול מסור של בן באימו
23 ולא במערכת יחסים תלותית באופן ששללה עצמאותה של המנוחה. ואולי אף להיפך. בית
24 המשפט נוטה לחשוב כי דווקא בערוב ימיה הצליחה המנוחה לעמוד על רצונותיה.
- 25 201. המנוחה אומנם היתה בת כ- 83 עת חתמה על הצוואה השנייה, אולם כפי שציינה האפוטר' לדין,
26 אשר נפגשה עימה ביום 4.4.2019, כשנתיים לאחר חתימתה על המסמכים: "הגב' ר' ג' נראית
27 צעירה לגילה, מתהלכת, קוראת ללא משקפיים ועונה על שאלות הח"מ באופן רציף" (סעיף 18
28 לעמדה).
- 29 202. יתר על כן, הפסיקה קבעה כי על בית המשפט להשתכנע מנסיבותיה של אותה השפעה בקיומו של
30 מרכיב בלתי הוגן שיש בה.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

203. זה שבניה של המנוחה, ובעיקר הבן ר' (משהבן ב' מתגורר בחו"ל), טיפלו בה, בוודאי לאחר שנותרה, לאחר מעל ל- 55 שנות חיים משותפים, לבדה, אין זה אומר שהיתה תלותית ברמה שהשפעתם עליה הגיעה לרמה הנדרשת בפסיקה "כבלתי הוגנת".
204. במקרה דנן, כאשר בין המנוחה לבעל התקיימה מערכת יחסים לא פשוטה, כפי שעלה מעדויות הצדדים וכמפורט מעלה, לכל הפחות בשנים האחרונות, לא ניתן לומר כי רצונה של המנוחה לשנות את הצוואה ההדדית, בה הורישה הכל לבעל, היה לא הגיוני.
205. גם התנהלותו של הבעל, לאחר שהמנוחה ביטלה את הצוואה הראשונה, מעידה כי הוא בעצמו לא רצה עוד את קרבתה, וזו בלשון המעטה. ובמה דברים אמורים? ביולי 2019 כותב הבעל למועצה הדתית בצורך: "לפני כ- 10 שנים במשרדכם נרשמתי לרכישת חלקת קבר זוגית עם אישתי. בשנה האחרונה לצערי אישתי ואני נפרדנו וברור שבמצב זה אינני יכול להיקבר לצידה, ואיני רוצה בכך. מנוחתי האחרונה חייבת להיות רגועה ושקטה ובאופן הזה, לעולם לא אוכל להתקיים לאחר מותי, ולאחר ההחזר הכספים הנ"ל לא תהיה כל טענה או תביעה בענין הנל מהמועצה הדתית".
206. לענין מידורה של הבת מהצוואה, בית המשפט שמע את עדותו של עו"ד ליפסקר, אשר פגש את המנוחה בעת חתימתה על הצוואה, והעיד בענין זה כדלהלן: "ולגבי הבת היא תיארה בפירוט מערכת יחסים קשה איתה שהלכה והתגבשה לחזית אחידה של הבת עם בעלה מולה וזה היה מאפיין מאוד בוטל, בשיחה איתה היא הצטערה על זה, היא תיארה את הבת בחזית אחידה עם בעלה. כשהיא אמרה שהיא מצווה רק לשני ילדיה ואתה יודע שיש לה שלושה ילדים לא שאלת מה קורה עם הבת, אני משיב כי היא הבהירה לי שהבת לא תקבל שום דבר, זו לא הייתה הזדהות, אני לא נכנסתי לעומק הפעולות הרכושיות והכספיות, היא טענה להעברת נכסים על שם הבת, כספים על שם הבת, כלומר פעולות שהבעל שלה עושה עם הבת כדי לפגוע בה, זה היה במהות השיחה ולא שולי" [ראו: פרוטוקול דיון מיום 30.5.23 עמוד 81 שורות 20-27].
207. בת"ע (משפחה תל אביב-יפו) 15680-11-21 פלוני נ' אלמוני (נבו 14.12.2023) נקבע כי "סעיף 35 לחוק הירושה מניח קיומה של השפעה בלתי הוגנת מקום בו הצוואה מזכה את "מי שערך אותה או היה עד לעשייתה או לקח באופן אחר חלק בעריכתה", וקובע כי הוראת צוואה כאמור בטלה. נוכח התוצאה הקשה שקובע הסעיף, נקבע בשורה ארוכה של פסקי דין, כי יש לפרשו על דרך הצמצום" (ע"א 2500/93 שטיינר נ' המפעל לעזרה הדדית של אגרון עולי מרכז אירופה, פ"ד (3) 338 (349)).
208. ובמקרה דנן, ונוכח מבחני הפסיקה לא מצאתי כי הבעל עמד בנטל ההוכחה הנדרש להוכחת השפעה בלתי הוגנת על המנוחה, אשר על כן הטענה בדבר השפעה בלי הוגנת נדחית.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

ביטול ייפוי הכח המתמשך והודעת המנוחה בדבר ביטול הצוואה ההדדית

- 1
- 2
- 3 209. משבית המשפט קבע כי המנוחה היתה כשירה לחתום על הצוואה, ביום 25.2.2019, נהיר כי
- 4 המנוחה היתה כשירה גם לחתום על ייפוי הכח המתמשך, ביום 31.1.2019.
- 5 210. עתה על בית המשפט לבחון את עתירת הבעל לביטול הודעת הביטול של הצוואה ההדדית.
- 6 211. יובהר כי במהלך ההליך עלתה סוגייה האם הצוואה הראשונה היא בכלל צוואה הדדית? לשם כך
- 7 הוזמן עו"ד סעידי אשר ערך את הצוואה הראשונה של המנוחה, וכן את צוואת הבעל.
- 8 212. מעדותו של עו"ד סעידי יונתן עולה כי מדובר בצוואות הדדיות.
- 9 213. מעדותו של עו"ד סעידי עולה כי הוסבר למנוחה ולבעל כי מדובר בצוואות הדדיות, ומה
- 10 המשמעות של צוואות הדדיות [ראו: פרוטוקול מיום 31.5.23 עמוד 102 שורות 18-30].
- 11 214. משנשאל לגבי הסיפא של סעיף 2, ששונה בין הצוואות, השיב כי אכן נפלה טעות בצוואה של
- 12 המנוחה כאשר בסיפא של סעיף 2 היה צריך להיות "יורשי" במקום המילה "ילדינו" כפי שנרשם
- 13 בצוואה של הבעל, אולם מדובר בטעות קולמוס [ראו: פרוטוקול דיון מיום 31.5.23 עמ' 103 שו'
- 14 32-27 וגם עמ' 104 שו' 5-1].
- 15 215. אף בחקירה הנגדית שב וחוזר עו"ד סעידי כי נפלה טעות בצוואות ההדדיות כי צריך שיהיה רשום
- 16 בצוואה של המנוחה יורשיי (במקום ילדינו). כאשר נשאל עו"ד סעידי מה ההבדל בין שתי המילים
- 17 והאם יש לכך משמעות השיב כי יש הבדל הואיל ולבני הזוג היו גם נכדים וכוונתם הייתה
- 18 שהצוואה תהיה הדדית. גם כאשר נשאל עו"ד סעידי מאיפה הוא יודע לומר שההתאמה בין
- 19 הצוואות היא שהטעות היא כמו הצוואה של הבעל ולא להיפך השיב כי צריך להיות יורשי כעולה
- 20 מהרישומים שלו [ראו: פרוטוקול דיון מיום 31.05.23 עמ' 106 שו' 32-26 וגם 107 שו' 10-1].
- 21 216. בתמ"ש (משפחה תל אביב-יפו) 23047-05-19 ס. ב. ז"ל נ' נ. א (נבו 21.12.2023) נקבע כי לצורך
- 22 סיווגה של צוואה כצוואה הדדית, יש לבחון הן את הפן הצורני והן את הפן המהותי.
- 23 217. "צוואה הדדית הינה תוצאה של החלטה משותפת באשר לתוכנה, כאשר ההסדרים שקבע אחד
- 24 המצווים מבוססים על ההסדרים שקבע המצווה השני, ולא היו נערכים לולא הסדרים אלו.
- 25 (ראה: ע"א 4402/98 מלמד נ' סולומון, נג(5) 703 {פמ"מ-17/11/1999})."
- 26 218. בית המשפט מקבל את עדותו של עו"ד סעידי ממנה עולה כי מדובר בצוואות הדדיות, הן בפן
- 27 הצורני – סעיף 11 לצוואה, והן בפן המהותי – הוראות זומות.
- 28 219. כבוד השופט א. גביזון (כתוארו דאז), הבחין בין שלושה סוגים של צוואות הדדיות:
- 29 א. צוואה הדדית הכוללת הוראה לפיה המורישים משאירים לעצמם את הזכות לשנות הצוואה
- 30 כרצונם ובכל עת, גם לאחר מותו של האחר (להלן: "צוואה הדדית שאינה שותקת").

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 ב. צוואה הודדית "שותקת" לפיה המורישים לא מתייחסים בצוואה לאפשרות שינוי הצוואה
2 (להלן: "צוואה הודדית שותקת").
- 3 ג. צוואה הודדית הכוללת הוראה האוסרת על שינוי צוואתו של האחד לאחר פטירתו של האחר.
4 (ראה: ת"ע (באר שבע) 19940-12-12 פלונית נ' אלמוני {פמ"מ [פורסם בנבו] –
5 17/4/2016}).
- 6 220. מתוכן צוואת המנוחה עולה כי מדובר בצוואה הודדית שאינה שותקת, שהרי בסעיף 8 לצוואה
7 נכתב "אני מצווה בזה במפורש שכל עוד אני בחיים, כל הרכוש והכספים שייכים לי ואני רשאית
8 לעשות בנכסי הנ"ל כרצוני, ובכל עת וזמן הנני רשאית לשנות כל דבר בצוואה זו, אם להוסיף
9 עליה ואם לגרוע ממנה ככל שאחפוץ או לבטלה כליל".
- 10 221. לגבי צוואה הודדית שאינה שותקת, יפים דברי כבוד השופט, הנשיא בדימוס, אהרון ברק, בע"א
11 4402/98 מלמד נ' סולומון, כי: ".... הוראה זו קובעת במפורש כי כל מצווה שומר לעצמו את
12 הכוח לבטל או לשנות בכל עת את צוואתו. דומה שהדיבור "בכל עת" משתרע על פרק הזמן
13 שמעת עריכת הצוואה ועד למותו של המצווה, ואין הוא מוגבל אך ל"עת" אשר ממועד עריכת
14 הצוואה ועד למותו של המצווה המשותף וההדדי. נמצא כי, כנגד אינטרס ההסתמכות המצוי
15 לכאורה בידי מצווה בצוואה משותפת והודדית ביחסיו עם המצווה האחר, באה הודעה מפורשת
16 בצוואה לפיה חרף ההדדיות נשמר כוח השינוי. לדעתי, גם אם היינו מגיעים למסקנה כי בצוואה
17 משותפת והודדית יש להגן על אינטרס ההסתמכות ההודדית של המצווים - שאלה, שכאמור,
18 מבקש אני להשאירה בצריך עיון - הגנה זו אינה נחוצה ואינה ראויה במקום שהמצווים צפו את
19 האפשרות של ביטול הצוואה או שינוייה, ונקטו בצעדים מתאימים, בגדרי הצוואה, כדי
20 להסדיר ענין זה. הנה כי כן, אין מנוס מהמסקנה, כי ויקטוריה מלמד היתה רשאית לשנות את
21 צוואתה (הראשונה), ואין דבר בדיני הצוואה המשותפת וההודדית המונע זאת ממנה".
- 22 222. בית המשפט לא מתעלם מטענות הבעל, לפיהן גם אם המנוחה היתה בשכלה לחתום על הצוואה
23 השנייה, נוכח העובדה שמדובר בצוואה שנחתמה לאחר שנת 2005 הודעת הביטול אינה עומדת
24 בתנאי סעיף 8א' לחוק, אולם הוא לא מקבלן.
- 25 223. ראשית, הסעיף בחוק אינו קובע מועד הודעת הביטול כי אם: "בחייהם של שני בני הזוג -
26 המצווה המבקש לבטל את צוואתו ימסור הודעה בכתב על ביטול הצוואה למצווה השני; נמסרה
27 הודעה כאמור, בטלות הצוואות ההודדיות של שני המצווים".
- 28 224. שנית, בענייננו, כאמור ניתנה הוראה מיוחדת הקובעת אפשרות לשינוי הצוואה בכל עת. גם בענין
29 זה אפנה לע"א 4402/98 :

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

1 "...הנני קובעת במפורש כי אני רשאית בכל עת שארצה, לבטל ו/או לשנות את צוואתי זו,
2 להוסיף או לגרוע ממנה כרצוני. כל שינוי כזה יהיה מחייב במידה וייעשה בכתב ובנוכחות עדים
3 כנדרש עפ"י דין".
4 הוראה זו קובעת במפורש כי כל מצווה שומר לעצמו את הכוח לבטל או לשנות בכל עת את
5 צוואתו. דומה שהדיבור "בכל עת" משתרע על פרק הזמן שמעת עריכת הצוואה ועד למותו של
6 המצווה, ואין הוא מוגבל אך ל"עת" אשר ממועד עריכת הצוואה ועד למותו של המצווה המשותף
7 וההדדי. נמצא כי, כנגד אינטרס ההסתמכות המצוי לכאורה בידי מצווה בצוואה משותפת
8 והדדית ביחסיו עם המצווה האחר, באה הודעה מפורשת בצוואה לפיה חרף ההדדיות נשמר כוח
9 השינוי".
10 225. נוכח האמור לעיל רשאית היתה המנוחה לשנות את הצוואה הראשונה, ובית המשפט קובע כי
11 הודעת הביטול נעשתה כדין.
12 226. ואף מעבר לזה, משאין מחלוקת כי הודעת הביטול הגיע ליעדה, קרי לידי הבעל, ועוד בטרם הלכה
13 המנוחה לבית עולמה, באופן שעמדה לבעל היכולת לשנות את הצוואה ההדדית, והוא אף פעל
14 בהתאם לביטול, עת שלח מכתב למועצה הדתית בקשר לקבורתה של המנוחה, כאמור בסעיף 205
15 לעיל, בית המשפט קובע כי הודעת המנוחה לביטול הצוואה ההדדית עומדת בתנאים הנדרשים.

לסיכום

18 227. אשר על כן ולאור כל האמור לעיל אני מורה כדלקמן:
19 ת"ע 20945-05-22 - בקשה לצו קיום צוואה המנוחה מיום 25.2.2019 - מתקבלת.
20 ת"ע 20952-05-22 - התנגדות לבקשה לצו קיום צוואה מיום 25.2.2019 - נדחית.
21 ת"ע 20948-05-22 - בקשה לצו קיום צוואת המנוחה מיום 2.5.2013 - נדחית.
22 ת"ע 20954-05-22 - התנגדות לצו קיום צוואה המנוחה מיום 2.5.2013 - מתקבלת.
23 תלה"מ 43870-12-19 - תביעה לפסק דין הצהרתי לביטול ייפוי כח מתמשך ולביטול הודעת
24 המנוחה על ביטול הצוואה הראשונה - נדחית.

הוצאות ההליך -

27 228. הבנים עתרו לחייב את הבעל לשלם את כל הוצאות המנוחה והבנים, לרבות הוצאות לדוגמא על
28 ניהול הליך בחוסר תום לב מוחלט וניהול הליכי סרק.
29 229. נוכח התוצאה אליה הגעתי ובהתחשב בשיקולים הבאים: משך ההליכים והיקפם, מספר הדייונים
30 שהתקיימו, מספר ההחלטות שניתנו וההוצאות שנדרשו לשם ניהול הליך בהיקף שכזה, ובשים

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

ת"ע 20945-05-22 ג' ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב ואח'
ת"ע 20952-05-22
ת"ע 20948-05-22
ת"ע 20954-05-22
תלה"מ 43870-12-19

תיק חיצוני: 3_324757

- 1 לב לאמות המידה שנקבעו לחיוב בהוצאות, מחד סבירות ומאידך ריאליות, הבעל ישא בהוצאות
- 2 הבנים בסך כולל של 40,000 ₪ + מע"מ, אשר ישולמו בתוך 30 יום, ולא – יישאו הפרשי ריבית
- 3 והצמדה כדין.
- 4 **המזכירות תסגור את כל התיקים שבכותרת.**
- 5
- 6 ניתן היום, ד' אדר ב' תשפ"ד, 14 מרץ 2024, בהעדר הצדדים.
- 7

שירלי שי, שופטת

- 8
- 9
- 10